

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 90 K, na $\frac{1}{2}$ strani 60 K, na $\frac{1}{3}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{16}$ strani 8 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 30 h.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

St. 23. V Ljubljani, 15. decembra 1917. Letnik XXXIV.

Obseg: Vabilo c. kr. kmetijske družbe kranjske. — K letošnjim vinskih cenam na Kranjskem. — Državni železniški svet. — Grubanje trt. — Za brambo kmečkega stanu. — Vojne naredbe. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — **Inserati.** — Blagovno poročilo. — Tržno poročilo.

Ostati ali postati ud

največje slovenske kmetijske strokovne organizacije, t. j. c. kr. kmetijske družbe kranjske

je dolžnost

vsakega slovenskega, posebej kranjskega kmetovalca, kajti ud c. kr. kmetijske družbe kranjske je dolžan biti vsak količak prevdaren in previden kmetovalec sebi in celokupnosti v prid.

Še dolgo po vojni

bo ostal kmetijski obrat najdobličkonosnejši in najpotrebnejši med vsemi, ki bo dajal pretežno množino dragocenih pridelkov in izdelkov, s katerimi bo skoraj edino mogoče zaceliti rane grozne svetovne vojske ter vrniti ožji domovini kakor celi državi ne le prejšnjo, ampak še veliko večje blagostanje.

Ogromne so naloge, ki čakajo kmetovalce po vojni; vršiti jih bodo mogli edino naslonjeni na mogočno strokovno organizacijo, kakršna je naša družba, saj je sedanja svetovna vojska vse prekucnila, naredila je konec starokopitnega gospodarjenja in vsa prenovitev našega kmetijstva, ki se bo morala hitro izvršiti, bo na podlagi

zakonov umnega kmetijskega obrata,

katere razširjati s poukom ter tiskom in dejansko uveljavljati je častna naloga naše družbe.

Na pragu skorajšnjega miru stojimo pred orjaško nalogo, izžeto zemljo zopet narediti rodovitno, skoraj uničeno živinorejo obnoviti, vse panoge kmetijstva povzdigniti in kmetijstvo industrializirati, kateri ogromni nalogi bo kos le tisti, ki se bo sproti poučeval in bo znal svoje delovanje prilagoditi zahtevam časa. O vsem tem poučevati in pri obnovitvi kmetijstva iti na roke posameznim kmetovalcem s sveti in podporami, bo dolžnost naše c. kr. kmetijske družbe kranjske, ki ima že vse pripravljeno, to dolžnost v največji meri in velikopotezno vršiti.

Ob prehodu

v zgodovinsko važno novo leto 1918.

vabi c. kr. kmetijska družba kranjska vse svoje ude v njih in naše rodne domovine prid ohraniti zvestobo do družbe ter istotako pozove kmetovalce, ki še niso družbeni udje, da tudi oni stopijo v krog tisočerih, ki jim bodi geslo:

„Blagostanje kmetijskega stanu je najvažnejši predpogoj za obstoj našega naroda!“

K letošnjim vinskim cenam na Kranjskem.

II.

Dolenjsko okrajno glavarstvo, ki je odgovorilo na poslani prepis družbene vloge na c. kr. deželno predststvo, je kmetijski družbi takole pisalo:*)

V. dne 9. novembra 1917.

C. kr. kmetijski družbi kranjski

v

(Običajni uvod.)

Ljubljani.

1. Najprej reče kmetijska družba v svoji vlogi na deželno predststvo: „Kmetijski družbi prihaja čimdalje več pritožb, da poizvedujejo orožniki v vinorodnih pokrajinah po vseh onih vinščakih, ki vino draže, kakor po 300 K za hl prodajo, ter pretijo, da bo vsak tak prodajalec zaradi navijanja cen naznanjen in kaznovan.“ Podpisano okrajno glavarstvo more s ponosom odgovoriti, da mu je prav zelo na tem ležeče za tukajšnji okraj strogo uveljaviti s sklepom z dne 10. septembra 1917 od c. kr. centralne komisije za presojanje cen itak previsoko določeno revnalno ceno za vino. Vsled tega je bilo strogo ukazano c. kr. orožništvu in tukajšnjemu uradu prideljene nadzorovalne organe za prehrano nadzirati revnalno ceno za vino ter vsak prestop takoj naznaniti zaradi navijanja cen c. kr. državnemu pravdnistvu.

2. Gori omenjeno tuuradno domnevo, da so vinske ravnalne cene previsoko nastavljene, je lahko utemeljiti: Posestnik vinogradov N. N. v N. je kot veščak v tekočem letu pri c. kr. okrajnem sodišču v K. izrekel, da pridelovalni stroški za vino pri posestniku, ki svoj vinograd obdeluje izključno z najetimi delavci, povprečno (boljše in slabše letine) znašajo največ 2 K za liter. Lastnik vinogradov X. Y. v N., ki svoje posestvo istotako obdeluje le z najetimi delavci, je tuuradno izjavil, da so njegovi pridelovalni stroški za liter vina v občini N. kvečjemu K 1'80, pri srednji letini (vinska letina 1917 je pa najmanj dobra), dočim so njegovi pridelovalni stroški vinogradov v občini X. znatno nižji. Tako so znašali pri temu posestniku vsi pridelovalni stroški (mezde delavcem s hrano in pijačo, trsniki, modra galica, žveplo itd.) njegovega 7 oralov velikega vinograda v občini X. niti celih 8000 K. V tem vinogradu je on letos pridelal 110 hl. Pri prodaji vina po 3 K, pride skupička 33.000 K, od katerega je odšteti 8000 K pridelovalnih stroškov, kar da čistega dohodka 25.000 K! Pri teh zgledih, ki za tuuradno gorenje domnevanje dovolj govore, se mora pa še povdarjati, da ima posestnik X. Y. v nasprotju z večino vinogradnikov tega okraja, izključno najfinejše vrste vinskih trt, kakor rizling, traminec, burgundec, žlahtnino, muškatelec itd., katere vinske vrste sicer dajo butelska vina, vendar navadno manj rode in zahtevajo natančnega in dražjega obdelovanja.

3. Iz tega slučaja je tedaj pač razvidno, da so pridelovalni stroški vina pri večini drugih vinogradnikov, ki jih sami in z udi svoje družine obdelujejo in ki so največ posajeni s čisto navadnimi obilnejše rodecimi trtami, znatno nižji in v največjih slučajih ne dosežejo niti 1 K pri litru.

*) Posamezne odstavke zaznamujemo s tekočimi številkami, da v odgovoru na ta dopis kar preprosto s številko označimo odstavke, na katerega odgovorimo, oziroma proti kateremu svoje drugačno mnenje s primerno utemeljitvijo zastopamo. Ured.

4. Na podlagi gorenjih podatkov, ki jih je mogoče na željo še natančneje in do najmanjše podrobnosti dokazati, je pač upravičeno tiste vinogradnike, ki se pri kmetijski družbi pritožujejo čez domnevno prenizke vinske cene, označiti kot nesramne oderuhe in brezvestne izkoriščevalce konsumentov, in naj kmetijska družba umevno smatra, če okrajno glavarstvo, ki dobro pozna dejanske razmere, skuša postaviti zapreke neupravičenim zahtevam po višjih vinskih cenah.

5. Pri tem ne more najbolj enostranski agrarec oblasti očitati, da ona ščiti le koristi konsumentov, kajti pripoznanje 1 K čistega dobička, ki glasom gorenjih pojasnil resnično znaša 1'60 K do 2 K, je za liter za butelke zrelega vina za vsakega kristjana sprejemljiva, kaj še le za liter kislega povprečnega vina, kakor se večinoma na Kranjskem prideluje.

6. Stopnjevanje vinske cene na spodaj, kakor jo družba v tamošnji vlogi priporoča, bi bila zelo umestna in pravična, nikakor pa ne povišanje ravnalne cene čez 3 K, katere povišanje bi bilo na podlagi rečenega celo za butelska vina neutemeljena.

7. Lansko leto v raznih kmetijskih in drugih listih z vsemi mogočimi zvijačami (fintami) umetno visoko izračunjeni pridelovalni stroški za vino, imajo komaj teoretično veljavo.

8. Sicer bi pa bilo to zvišanje vinske cene navzgor in znižanje navzdol toliko kakor razveljavljenje ravnalnih cen za vino, kajti po tuuradnih izkušnjah, ki jih seveda kmetijska družba nima, je praktično popolnoma izključeno in mimogrede omenjeno popolnoma odveč v vsakem posameznemu slučaju prestopka zaslišati izvedence. Vsled ogromnega zaposlenja oblasti, bi bilo mogoče le majhno število kaznivih dejanj rešiti, in bi zopet nastale prejšnje nevzdržljive razmere, v katerih so sodišča komaj 5 % od 1000 slučajev mogle zasledovati, dočim je večina nekaznovana ostala.

9. Edina možnost primerne vinske cene vzdrževati, bi bilo prvič postaviti namesto ravnalne cene maksimalno in drugič od kmetijske družbe grajano odločbo c. kr. centralne komisije za presojanje cen tako prenarediti, da bi gostilničar k dobavni ceni za vino smel priručniti pri litru vina pri prodaji na drobno 25 % ali okroglo 80 vinarjev.

10. Žal se ta določba v največjih okrajih na Kranjskem ne nadzoruje in je znano, da ljubljanski gostilničarji letošnje vino brez izjeme po 4 do 6 K točijo.

11. Okrajno glavarstvo se obenem obrne s prošnjo na c. k. deželno vladu in na c. kr. urad za ljudsko prehrano v svrhu odreditve, da je vse gostilničarje v Ljubljani in v drugih okrajih naznaniti državnemu pravdnistvu, ki točijo vino draže kakor po 3'80 K, oziroma po 4 K. Pri sodni obravnavi bodo pač gostilničarji mogli skazati visoke nabavne stroške in s tem doseči svojo oprostitev, vendar dobi pri tem c. kr. državni pravdnik priliko obtožiti pridelovalce, ki so svoje vino pretirano drago prodali.

12. Pripomniti je, da vinogradniki sedanjo naredbo glede ravnalnih cen za vino na ta način skušajo kršiti, da zahtevajo k ravnalni ceni še „napitnino“, oziroma si jo pustijo plačati od mnogih kupcev, ki med seboj tekmujejo, in da ta napitnina kupno ceno na 4 K in tudi več poviša.

Podpis.

Državni železniški svet.

Čez triinpol leta se je zopet prvič sešel državni železniški svet. Kolika izprememba se je ta čas izvršila! Ni čuda, da je vloženih skoraj 300 različnih predlogov, glede katerih pa vlada večinoma odgovori, da se bo storilo kar je mogoče, a sedaj Železnice služijo v prvi vrsti vojaškim potrebam, vse drugo pride pozneje.

Glavna razpravna točka v tem zasedanju državnega železniškega sveta je zvišanje blagovnih tarifov. Železniška uprava namerava zvišati te tarife za približno 30%. To utemeljuje s splošno druginjo. Pri tej priložnosti so zastopniki poljedelstva jako odločno protestirali, da bi se zvišala voznina za živila. Vsako, četudi majhno zvišanje voznine, bi se vzelo od prekupcev za povod zvišanju cen živilom v nerazmerno večji meri. Zvišani blagovni tarifi se vpeljejo s 1. januarjem bodočega leta.

V odseku za blagovni promet je bil izvoljen od vseh agrarcev za skupnega poročevalca predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske dr. Lampe. Prvo poročilo, ki ga je dobil, je bilo o gorostasnih tatvinah živil in drugega blaga na železnicah. Železniška uprava je obljubila najstrožje odredbe in kazni zoper tatvine; železničarji pa se imajo pravočasno poskrbeti s potrebnimi živili.

Zaradi nenadnega ustavljanja prometa na železnicah se je zahtevalo, da naj železniška uprava take izpremembe občinstvu pravočasno razglasi. To se je pa odklonilo z ozirom na vojaške interese. Tozadevne odredbe pridejo namreč nenadoma od vojaške strani in so strogo tajne.

Mnogoštevilnim pritožbam zaradi otežkočenega prometa na železnicah se ne more ustreči, ker manjka preko vojaške potrebe vagonov, lokomotiv in osebja. Zahteva se pa, da se vsaj z razpoložljivim materialom nujnim potrebam prometa zadosti.

V ožjem odseku za vpeljavo električne sile na železnicah namesto parne, je družbeni predsednik dr. Lampe ostro grajal postopanje oblasti glede kranjske deželne elektrarne na Završnici, ki ima namen elektrificirati tudi železniški obrat na Gorenjskem. To bi imelo jako veliko gospodarsko važnost, ker bi postala železnica neodvisna od težavnega dobavljanja premoga in bi se mogli peljati pogostni in manjši vlaki. Soglasno je bil sprejet predlog, da se priporoča takoj, ko bodo razmere dopuščale, preskusiti z električnim obratom na gorenjskih železnicah.

V sedanjem trenutku se pač za izboljšanje prometnih razmer na železnici ne bo dalo mnogo storiti, ker je vsled vojnih razmer železniška uprava popolnoma vezana. A izdelujejo se že načrti za izpopolnitev železniškega obrata po vojni. Izvoljen je za ureditev blagovnega prometa in tarifnih vprašanj ožji stalni odbor državnega železniškega sveta, sestoječ iz 19 udov, v katerem sta s Kranjskega družbeni predsednik dr. Lampe in Schollmayer pl. Lichtenberg.

Za osebni promet se pa nameravajo tarifi takoj zvišati za 50%.

Grubanje trt.

Leto za letom se dogaja, da nam nekaj trt v vinogradu iz raznih vzrokov usahne.

Take trte je treba nadomestiti, ker postane sicer nasad redek in malo rodi.

Pri starih trtah smo bili navajeni trte z gruba njem nadomestiti in zato se tudi pri novi trti vinogradniki zopet radi poslužujejo grubanja, ne glede na to, če je to prav ali ne.

Treba je tedaj, da se glede grubanja trt izpregovori odločna in resna beseda: Ali, in v katerih slučajih je grubanje cepljenih trt na mestu?

Cepljena trta obstoji iz dveh delov: iz ameriške divje trte kot podlage, to je podzemeljski del trte, in iz evropejskega, nadzemeljskega dela, to je žlahten trtni les, ki rodi.

Zakaj cepimo žlahten (domač, evropejski) les na divjo ameriško podlago, je vsakomur dobro znano. Enostavno zato, ker vemo, da se korenine, ki izrasejo iz ameriškega trtnega divjaka, zoperstavljajo trtni uši, da jih torej trtna uš ne more uničiti, medtem, ko korenine, ki izrasejo iz domačega, evropejskega lesa, trtna uš objeda in trto s tem uniči.

Napačno je mnenje mnogih, da s tem, če posadimo ameriško cepljeno trto, trtno uš iz vinograda preženemo. Trtna uš se nahaja tudi na cepljenih trtah in živi tudi na ameriških trtnih koreninah, le uničiti jih ne more. Kakorhitro pa na en ali drug način spravimo evropejski (domač) les cepljene trte v zemljo, da napravi korenine, se trtna uš koj na te korenine preseli, se na njih močno pomnoži in jih slej ali prej uniči.

Zato ne bomo mogli nikdar ameriško trto kot podlago opustiti. Vsakdor pa, ki trto gruba ali tako sadi, da pride domač les v zemljo, mora biti pripravljen, da mu prej ali slej trta vsled poškodb po trtni uši pogine.

Grubanje cepljenih trt se zaradi tega v splošnem ne more priporočati, ker skrajša življenje vinograda.

Če nam torej kaka trta v vinogradu pogine, skušajmo jo nadomestiti s podsajanjem s cepljeno trto na ameriški podlagi. To mora biti predvsem vedno pravilo pri mladem trtnem nasadu.

Vinogradniki, nikar ne grubajte trt v mladih nasadih! S tem boste kmalu ob vinograd.

Izkopajte že v jeseni globoko in široko jamo, spomladi posadite vanjo lepo, močno cepljenko, pridenite dobre zemlje in komposta ali hlevskega gnoja, poskrbite za trto, zlasti s tem, da jo dobro škropite, in kmalu bo dohitela ostale starejše trte.

Grubanje cepljenih trt je edinole na mestu v starih nasadih, tam, kjer je že veliko lukenj v vinogradu in kjer vidimo, da vinograda itak ne bomo mogli dolgo ohraniti, temveč ga bomo morali kmalu prenoviti. Tam lahko grubamo, da še v zadnjih letih prostor bolj izkoristimo. Pet, šest, ali morda tudi več let bo taka grubana trta še dobro rasla in rodila, potem bomo pa morali vinograd nanovo prerigolati in nove, cepljene trte posaditi.

Če pogrubamo cepljeno trto, rede jo naprej ameriške korenine matrne trte. V drugem in tretjem letu naredi trta iz pogrubanega žlahtnega lesa veliko korenin, katere pomagajo trto rediti. Zato bomo videli, da v drugem, tretjem in morda še v četrtem letu pogrubana trta posebno dobro rase in rodi. A od tega časa naprej prične nazadovati. Na koreninah, ki so nastale iz pogrubnega domačega lesa, se zaplodi trtna uš in jih prične objedati.

Če je med tem korenina matrne trte že preveč oslabela, bodo pogrubane trte kmalu pričele pešati. Le, če je korenina matrne ameriške trte dovolj močna

potem ostanejo grubane trte dlje v moči, ali več kot šest do osem let bodo komaj preživele.

Glede grubanja veljajo torej naslednja pravila:

1.) Ameriške cepljene trte grubaj le v sili, in sicer le zato, da nadomestiš posamezne poginule trte, ne pa da vinograd pomladiš.

2.) V mladih nasadih nikdar ne grubaj, temveč nadomeščaj poginule trte le z močnimi, zdravimi cep-ljenkami.

3.) V starih nasadih, kjer podsajanje vsled močnega razvoja korenin starih trt, vsled hude sence itd. nima uspeha, lahko nadomestiš poginulo trto z grubanjem. Izberi pa zato vselej le močno trto.

4.) Nadomeščaj trte v tem slučaju po možnosti le z vlačnicami in le če to ni mogoče, pogrubaj celo trto.

B. Skalický.

Za brambo kmečkega stanu.

Po deželi se širi oklic, ki pozivlje kmete, naj se združijo v posebno kmečko stranko. V krepkih potezah so tu zarisane težnje kmetov, ki sedaj najbolj silijo na dan in ki bodo v prihodnji dobi stale v ospredju vsega javnega življenja. Naša družba ni politična, zato brez ozira na politično ozadje omenimo iz oklica samo gospodarske zahteve, ker nam naša strokovna in časni-karska dolžnost vелеva tega pojava ne prezreti.

Oklic pravi, da hoče stranka združiti ves sloven-ski kmečki stan (kmete in sploh vse, ki se s kmetij-stvom pečajo) v enotno vzajemno skupnost za odločno in brezobzirno brambo kmečkih interesov. Slovenska kmečka stranka odklanja vsako tuje vmešavanje v kmečke zadeve. Naš kmet si je v tej grozni vojni svojo neodvisnost krvavo zaslužil.

Kmečki vojak je rešil državo. Teda j opravičeno zahteva kmečki stan svoje neprikrajšane pravice.

Kmečki stan je prehranil vse prebivalstvo države v teh težkih časih. Naše kmečke matere, naše kmečke žene in dekleta, naši otroci delajo s trdimi žulji in z neumorno pridnostjo. *Le njim se imajo vsi drugi stanovi zahvaliti za svoj obstanek.*

Če kdaj, si je v tej vojni kmet pridobil pravico, da je *sam gospodar na svoji zemlji in da se sam vlada pod žezlom našega presvitlega cesarja.*

Slovenska kmeška stranka ni sovražna nobenemu stanu in ne bo nikaka ovira složnemu delovanju vseh stanov, če se varujejo kmečke pravice, zato stranka tudi ne odklanja sodelovanja poštenih in značajnih mož kateregakoli stanu v stranki, mož, ki jim je res pri srcu *kmečki blagor in kmečka pravica* in ki se dosledno in dejan-ko ravna po načelu, da je kmečki stan *poglavitni steber države in naroda.* Take može bo vodstvo rado sprejelo v stranko. Stranka pa odklanja vsako jerobstvo nad kmetom. Kmet je s potoki svoje dragocene krvi ohranil državo — zato pa zahteva v okviru države vse pravice svobodnega državljanstva brez vsakega prikrajšanja.

Prva in najvažnejša naloga Slovenske kmečke stranke bo: delati z vsemi silami na to, da se odpravi glavno zlo, ki tare kmeta — *vojska* in da se vrne narodom sveta poglavitni blagor — *mir.* Ta je treba modrega in odločnega delovanja. Brezozirno se bodo razkrinkali tisti elementi, ki še sedaj delajo za podaljšanje vojne in se ne zmenijo za gorje, pod katerim ječijo narodi.

Vse svoje moči bo zastavila stranka, da se vrne kmetu pravica prostega razpolaganja z lastnim pri-delkom, da se naredi konec revizicijam in da se ustavi krivično preganjanje kmečkega stanu.

Svoboda kmetijskega gospodarstva bo v največjo korist za splošno ljudsko prehrano. Triletna izkušnja uči, da vsako omejevanje kmetij-stva le otežuje in oško-duje splošno prehrano prebivalstva. Država naj ne otežuje kmečkega dela, ampak naj *pomaga, da bo kmet lažje delal, pa bo tudi več pridelal.*

Kmečki gospodarji, ki so doma neobhodno potrebni, naj se oprostijo vojne službe!

Posebno pozorna bo Slovenska kmečka stranka na državno davčno politiko. Na tisoče milijonov nam bo treba za obrestovanje in odplačilo državnih dolgov. Država bo zahtevala del narodnega premoženja. Tu bo naša stranka poklicana varovati z vso silo *kmeta pre-velikih bremen.* S kmetom se nikakor ne sme postopati po istem načinu, kakor z drugimi davkoplačevalci, kajti kmet ne more svojega posestva utajiti davčni oblasti, kakor kapitalist svoje skrite zaklade.

Trdno zaslombo kmečkih pravic vidi stranka v samosvojih pravicah občinske uprave. Zato bo z vso odločnostjo nastopala zoper vsako prikrajšanje občinskih pravic in bo odločno zahtevala, da se odstrani pritisk državnih uradov na županstva ter obratno razširijo pra-vice občinske samovlade.

Stranka bo zastavila ves svoj vpliv, da se *zace-lijjo rane*, vsekane kmečkemu stanu po vojni. Preskrba vojnih žrtev na zdravju in premoženju, skrb za invalide, za vdove in sirote ustvarjajo velikanske naloge, pri ka-terih bo treba varovati *pravice in korist našega kmeč-kega naroda.*

Z vso odločnostjo bo delala stranka na to, da se *po vojni kmetijsko gospodarstvo nanovo uredi, razširi in poglobi.* Država in dežela, sploh vsi javni faktorji bodo morali sodelovati s kmetom.

Bodočnost gre kmetu, od katerega bo odvisna prehrana sveta!

* * *

Toliko iz oklica.

Te gospodarske zahteve so izraz istinitega po-ložaja, kakršen je nastal vsled vojne, s katerim bo mo-rala vsa javnost računati in ki ga naša družba že od-nekdaj zastopa. Neskončne sile je sprožila svetovna vojna, in te se v divjem vrtincu bore med seboj, vse pokončujoč, kar je pridna človeška roka s trudom ustva-rila. Treba bo misliti na to, kako se bo gospodarsko življenje zopet uredilo, in zato potrebuje kmečki stan organizacije, ki bo v pravilne in pravične oblike spra-vila njegove zahteve in na odločilnih mestih skrbela za njih uresničenje. Vsi stanovi si ustvarjajo svoje lastno zastopstvo, neodvisno od drugih, in to, kar je vsem dovoljeno, se ne sme od nikogar braniti tudi kmetu.

*Kar se pa naše kmetijske družbe tiče, bo s stro-kovnega stališča razmotrivala vsa kmetijska vprašanja, tudi vелеvažne zadeve, ki se v oklicu omenjajo, in jih stvarno obravnavala, imajoč pred očmi svoje **staro načelo**, da ji je vsakdo ljub, ki pripomore k ures-ničenju naše velike naloge — da povzdignemo naš kmečki stan v njegovi izobrazbi, zavesti in organiza-ciji na čim višjo stopinjo v čast in blagor našega na-roda!*

VOJNE NAREDBE.

Ravnalne cene za jajca.

C. kr. presojevalnica za cene v Novem mestu je določila v seji dne 31. oktobra t. l. ravnalne cene za jajca, in sicer sme pridelovalec zahtevati pri nadrobni prodaji za eno jajce 40 vinarjev.

Te cene veljajo za področje novomeškega kot okrožnega sodišča. *

Prevozno dovoljenje za pošiljatve sadnega mošta in kisa iz sadnega mošta.

Naredba urada za prehrano ljudstva z dne 24. novembra t. l., drž. zak. št. 452., določa, da se sme prevažati sadni mošt, ali iz sadnega mošta napravljeni kis samo s posebnim prevoznim dovoljenjem, ki ga izdajajo poslovalnica za sočivje in sadje »Geos« na Dunaju in podružnice te poslovalnice v posameznih kronovinah.

Omenjena predmeta pa se smeta brez prevoznega dovoljenja prevažati, ako sta bila uvožena iz Ogrske, Bosne, Hercegovine ali iz carinskega tujezemstva.

Prestopke kaznujejo politična okrajna oblastva z globami do 20.000 K ali z zaporom do šestih mesecev. V posebnih okoliščinah se more blago tudi spoznati kot zapadlo v korist države.

Naredba stopi v veljavo dne 29. novembra t. l. *

Vprašanja in odgovori.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dobajajo na c. kr. kmetijsko družbo kranjsko ali na uradništvo »Kmetovalca«, se običajno odgovarja le v »Kmetovalcu«. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrstijo med »Vprašanja in odgovore«, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edinole na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V »Kmetovalcu« se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčeve ime, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska, se ne odgovarja v »Kmetovalcu«, ampak le pisмено, če je pisnu priložena 1 K v znamkah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadržje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uradništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 168. Ali je grozdni sladkor ravnotako dober kakor pesni ali beli sladkor in ali je kaj škodljiv? (F. V. v J.)

Odgovor: Sladkorjevih vrst imamo več, ki se med seboj kemijsko razlikujejo in imajo tudi različne lastnosti. V naravi se najde grozdni sladkor v grozdju in sploh v sladkih plodih ter bi se moral pravilneje imenovati sadni sladkor. Poleg sadnega sladkorja so v grozdju kakor v drugih sladkih plodih še druge vrste sladkorja. Pesni ali trsni beli sladkor je $2\frac{1}{2}$ krat bolj sladak kakor grozdni ali sadni sladkor. Oba sladkorja pa imata lastnost popolnoma pokipeti in da vsaki del teh dveh vrst sladkorja polovico dela alkohola. Za sladenje je torej sladni sladkor manj vreden kakor pesni, za kipenje sta pa enako vredna. To, kar se kupi kot grozdni sladkor, pa ni naraven, ampak je umetno narejen iz škroba in se zato pravilno imenuje škrobov sladkor. V kletarstvu ne priporočajo rabiti škrobovega sladkorja, ker se pri kipeњу tvori snovi slabega okusa, ki silijo k bljuvanju in menda na človeško zdravje slabo vplivajo. So pa kemiki, ki so ostanke pokipenega

škrobovega sladkorja preiskali ter so našli, da niso zdravju škodljivi. Vobče velja načelo, da škrobovega sladkorja v kletarstvu ni rabiti, ker pridejo z njimi v vino vsaj tuje neprimerne snovi. V sili se pa po našem mnenju vsekako za izdelovanje petiota lahko rabi škrobov sladkor, kajti precej govorice o škodljivosti tega sladkorja utegne iti na rovaš tvorničarjev sladkorja, ki so se v prejšnjih časih bali tekme škrobovega sladkorja. Končno pripomnimo, da se škrobov sladkor veliko težje in počasneje v vodi raztopi, kakor pesni sladkor.

Vprašanje 169. Pred meseci sem kupil mladega petelina za plemo, ki je sedaj 8 mesecev star, pa ne mara za nobeno kokoš in je najrajši sam. Moj stari petelin ga ima rad, dasi vse druge peteline silno sovraži. Tudi ni še nikdar zapel. Kaj je s tem petelinom-čudakom in ali je upati, da bo sčasom dober plemenjak, ker je drugače zdrav in izredno krepak? (J. M. v Z.)

Odgovor: Predvsem preberite odgovor na 153. vprašanje v 21. številki letošnjega »Kmetovalca«. Izmed vseh živali, ki se spolno razmnožujejo, je ena četrtnina čistega (homocigotnega) moškega spola, ena četrtnina čistega ženskega spola, ena četrtnina mešanega spola, pri kateri moški spol tako nadvladuje, da dotične živali veljajo za moške in končno je ena četrtnina mešanega spola, pri kateri ženski spol enako prevladuje. Pri živalih mešanega spola je prevladanje enega spola nad drugim različno in se dogaja, da ima marsikatera taka žival vidne znake drugega, t. j. skritega spola. Vaš petelin je brčkone mešanega spola, pri katerem vnanje petelinove lastnosti nadvladujejo, dočim v spolnem oziru ni zadostne nadvlade moškega spola nad žensko, zato ne mara za kokoši, ne poje in ga Vaš stari petelin ne smatra sebi enakim. Ni izključeno, da bi se ta petelin sčasom ne popravil, gotovo pa vendarle ni, zato Vam priporočamo rajši petelina zaklati, dokler je še mlad in ima nežno meso, saj Vam ne bo težko dobiti drugega dobrega plemenskega petelina.

Vprašanje 170. Kako naj pripravim svoji lepi plemenski svinji, da se bosta bukale, kar sem že skušal s slabo in dobro klajo, a ni nič pomagalo? (J. S. v P.)

Odgovor: Pravi svet na Vaše vprašanje bi Vam mogli le tedaj dati, če bi vedeli za vzrok, zakaj se Vaši svinji ne bukata. Takih vzrokov je več. Svinje, ki še niso spolno dovolj razvite, se sploh ne bukajo in je torej čakati. Svinja se prične bukati, ko je nekako pol leta stara, a pripustiti je ni, preden ni devet mesecev stara, ker drugače skoti malo število slabih pujskov. Živali, ki so bile v mladosti slabo krmljene, in so bile vedno v temnih in zadolnih svinjakih, se bukajo zelo pozno ali pa sploh ne. Če sta Vaši svinji dovolj razviti in dovolj stari, Vam priporočamo jih dobro krmiti s primerno klajo, ki ji je dodajati močnih krmil ter je živali imeti v svetlih, zračnih svinjakih in jih spuščati na prosto, kjer se morejo dovolj gibati in po zemlji riti. So pa tudi svinje, zlasti zlahtnih pasem, ki se tako tiho bukajo, da je komaj zapaziti in je v tem slučaju na svinje paziti in če se pojavi najmanjši znak, pa jih je pripustiti. Tudi je dobro k svinji zapreti mrjasca, da bukanje vzbudi. Vrhutega imajo lahko tudi svinje take organske napake, ki sploh nikdar bukanja ne pripuste, kar se kaj rado pojavlja pri živalih iz enegainistega gnezda.

Vprašanje 171. Ker je pri nas vsled naročila okrajnega glavarstva vsakdo ovaden zaradi navijanja cen, če proda vino čez 300 K za hl, vprašam, ali je to ravnanje pravilno, kajti za Kranjsko je določena za vino le ravnalna cena, ki je izpremenljiva, in ne maksimalna cena, za kakršno jo okrajno glavarstvo proglašajo. (F. D. v K.)

Odgovor: Tolmačenje ravnalne cene za vino ondotnega okrajnega glavarstva je popolnoma nepravilno, ker se ono postavlja na napačno stališče, da je ravnalna cena napram pridelovalnim stroškom še previsoka in da jo zato nihče ne sme prekoračiti. Ravnalna cena že po svoji naravi ne more biti nikdar maksimalna. Kdor hoče sedanjost našo ravnalno ceno vina pravilno presoditi, mora poznati njeno zgodovino. V tisti seji c. kr. centralne komisije za presojanje cen na Dunaju, v kateri so se določile ravnalne cene za vino, so sklenili, da je pridelovalne stroške vina popolnoma izločiti, ampak se je ozirati 1. na dosedanje dnevne cene pri trgovini z vinom, 2. na dnevne cene pri trgovini z vinom na Ogrskem, 3. na cene, ki jih plačuje vojaška uprava za vino in 4. na kakovost vina. — Pri nas na Kranjskem so bile pred letošnjo trgatvijo dnevne cene za vino vobče med 350 do 500 K za *hl.* Ogrska vina so stala, postavljena na kak avstrijski kolodvor, 350 do 650 K. Vojška uprava je plačevala za lansko vino, in sicer za belo 340, za črno 362 K. Pri presojanju kakovosti vina ni upoštevati le letošnje, ampak sploh povprečne dolenske kakovosti. Pri takem presojanju je letos večina dolenskega vina boljše kakovosti, kakor redkokdaj, morda kakor le enkrat v 25. letih. Na Nižje Avstrijskem načelno smatrajo, da je tamkaj letos le malo hektolitrov vina povprečne kakovosti, ampak je skoraj vse nad njo. Če obvelja načelo ondotnega okrajnega glavarstva, potem trpi tisti veliko krivico, ki proda svoje izborna vino za 300 K, kajti kak drug vinščak, ki ima veliko slabejše vino, pa ne pride pred sodišče, če ga proda po ravno tej ceni. Upoštevati je tudi dejstvo, da bo ravnalna cena veljala za celo leto; tisti, ki je prodal meseca novembra svoje vino z vsem blatom vred, sme zanj toliko zahtevati, kakor tisti, ki ga bo prodal šele poleti 1. 1918. ter bo imel vsled tega izgubo na množini vina, stroške za dvakratno pretakanje in vrhutega še riziko, da se mu ob sedanjih razmerah vino izpridi, ker zaradi pomanjkanja delovnih sil in pomanjkanja žvepla ne more dovolj umno kletariti! Kakšen bo pa vinski pridelek 1. 1918.? Vsled nezadostnega gnojenja bo prihodnje leto vinski pridelek prav gotovo znatno manjši in če bo slabo vreme, se lahko pridelava večinoma cviček najhujše vrste. Če danes vojna preneha, ne bodo zato razmere v jeseni 1. 1918. nič boljše in zato je izključeno znižanje cen za vino letine 1918. Ali naj torej morebiti tisti, ki ni prisiljen prodati letošnjega vina in ga z velikimi stroški hrani preko prihodnje trgatve, potem proda svojo izborna letošnjo kapljico po isti ceni, kakor bo veljala morda kislica iz leta 1918.? Kdor pride pred sodišče zaradi navijanja cen pri vinu, naj se sklicuje na načela, ki jih je sprejela c. kr. centralna komisija za presojanje cen o priliki določitve ravnalnih cen za vino, naj odločno ugovarja proti upoštevanju pridelovalnih stroškov in naj vé, da nima pravice kak poljuben veščak pri sodišču presojati kakovosti vina, ampak to pravico ima v spornih slučajih le kolegij vinarskih veščakov pri c. kr. kmet. družbi kranjski v Ljubljani.

Vprašanje 172. Imam precej sirovega domačega platna, ki sem ga prisiljen porabiti za razno perilo, ker v prodajalnah ni več dobiti v to svrhu potrebnega blaga, oziroma po silno pretirani ceni. Za perilo pa potrebujem belo platno, dočim je moje sirovo domače platno umazano sive in deloma tudi sivorumenkaste barve. **Kako bi platno doma ubelil** in kje se dobijo sredstva za beljenje, o katerih tukaj čujem, da so za beljenje platna priporočena? (J. K. v S.)

Odgovor: Beljenje platna se more vršiti na dva načina, ali na solncu, ali pa s kemijskimi sredstvi. Kemij-

skega beljenja Vam nikakor ne priporočamo, ker ga je treba dobro razumeti, imeti se mora praktično izkušnjo, drugače se platno prav lahko popolnoma pokvari. Pri kemijskem beljenju se namreč platno obravnava s klorovim apnom, ki ga res hitro belega naredi, a obenem razjeda tkano. S klorovim apnom obeljeno platno, se mora pravočasno prav temeljito izprati v tekoči vodi ter je potem ostanke razjedljivega klora zamoriti z natrijevim tiosulfatom, ki ima zato tudi ime »antiklor«. To ravnanje je pa, kakor rečeno, dobro razumeti in je le umestno v tvornicah, kjer imajo večje ljudi. Za domačo rabo je veliko boljše beljava na solncu, ki je sicer počasnejša, a je vsako poškodovanje platna izključeno. Solnce in kisik v zraku sta namreč tudi sposobna razkrajati tiste snovi v platnovih nitkah, ki so umazane sive barve in tako dati nitkam bolj ali manj belo barvo. Solnčna svetloba sestoji iz cele vrste različno barvanih žarkov, med katerimi kemijsko najkrepkejši ali v gotovih slučajih edini učinkujejo le svetlobni žarki vijolične barve. Teh vijoličnih solnčnih žarkov je veliko na visokih gorah, ali pa v bližini vode, ki jih odseva. Tudi sneg odseva silno veliko teh žarkov. Iz tega vzroka se platno najbolje in najhitreje beli poleg vode in na snegu, seveda le ob solnčnem svitu. Tudi kisik v zraku ima veliko razkrojevalno silo. Ta njegova sila je pa posebno velika, če kisik nastopi v obliki »ocon«. Voda je kemijska spojina vodika in kisika. Če voda izpuhteva, se ob navzočnosti vijoličnih solnčnih žarkov deloma razkrajava v vodik in kisik in mnogo takrat nastalega kisika v obliki ocon. Če torej platno razgrnjeno po tleh tik kake vode venomer s čisto vodo škropimo in zopet sušimo, ga vijolični solnčni žarki in razvijajoči ocon belijo. Čim več je solnca in čim bolj je gorak, da povzroča hitro sušenje, t. j. izhlapevanje vode, tem hitreje se platno beli. Poleti se torej beljenje hitreje vrši ter traja kake dva do tri tedne. Pozimi je seveda beljenje počasnejše, ker voda počasi izhlapeva. Izhlapeva pa voda vendarle tudi pozimi, saj vsaka gospodinja vé, da za sušenje obešeno perilo, v katerem voda zmrzne, se končno vendarle navzlic mrazu posuši. Na drugi strani je pa učinek vijoličnih solnčnih žarkov, ki odsevajo od snega, zelo velik; seveda je pozimi kratek dan in imamo le malo solnca, zato je beljenje pozimi dolgotrajnejše.

Vprašanje 173. Ker smo vsled vojnih razmer morali prezgodaj trgati, se letošnja vipavska vina ne marajo čistiti. Nekateri so jih že dvakrat pretočili, a nič ne pomaga. Pri vsakem deževnem vremenu začno vnovič kipeti, tako da so bolj moštu nego vinu podobna. Nekatera vina na zraku hitro počrne, nekatera grene. **Kako je s takim letošnjim vinom ravnati, da ozdravi in se učisti?** (A. K. v B.)

Odgovor: Prezgodaj potrgano grozdje nima tiste sestave kot popolnoma zrelo. Zato je mošt iz prezgodaj potrganega grozdja slaba hrana za kipelne glivice in se vrši njegovo kipeenje nepravilno, sladkor zastaja, na njem se razpasejo razne druge glive kot n. pr. one, ki povzročajo sluznatost in grenkobo vina in vse to je povod, da se vino ne čisti in da ima napačen okus. Poleg tega je bilo precej grozdja na Vipavskem vsled hude suše le za silo zrelega, kar nepravilno kipeenje in razvoj škodljivih glivic še podpira. Iz istega vzroka je najbrže sploh prišlo naravnim potom premalo krepkih kipelnih glivic v mošt. V takih slučajih je raba čistih drož zelo na mestu. Ako tedaj Vaše vino še ni pokipelo, pretočite ga, prezračite in dodajte mu čistih drož ter skrbite za pravilno kipelno toplino. Bližje pojasnilo dobite o tem v spisu: »Čiste drože in njih raba v kletarstvu«, ki ga dobite v ponatisu pri c. kr. kmetijski družbi za 20 v. Po končanem kipenju

pretočite mošt v dobro zažveplan sod, da ustavite delovanje škodljivih glivic. Ko se vino pomiri, treba ga je čistiti z želatino, ali pa še boljše, filtrirati. Kako se ravna z vinom, ki počrni, je opisano v članku »Počrnenje vina«, ki ga dobite tudi pri c. kr. kmetijski družbi v ponatisu za 20 v.

B. Skalický.

Vprašanje 174. Imam sod mošta od tepk, ki ima od pokvarjenega sode neprijeten okus, zato ga nameravam porabiti za kuhanje žganja. **Kdaj je sadni mošt goden za kuhanje žganja?** Poskusil sem že pred tremi tedni iz tega mošta kuhati žganje, a takrat mošt ni bil čist, ni dal skoraj nič žganja, a sedaj je pa že čist. (J. K. v C.)

Odgovor: Vsaka tekočina ali sok, ki ima v sebi sladkor, kateri je sposoben pokipeti, torej tudi tepkovi mošt, je takrat godna za kuhanje žganja, kadar je sladkor popolnoma ali vsaj povečini pokipel, t. j. se je izpremenil v alkohol. Sladkor pa kipi le ob primerni toplini in če ni v jeseni dovolj pokipel, ima še sedaj v sebi veliko sladkorja in malo alkohola ter v tem slučaju ni goden za kuhanje žganja, če je tudi čist. Nezaodstno pokipen mošt je škoda v žganje prekuhati, ker so stroški napram majhni množini žganja preveliki in se nepokipen sladkor takorekoč zavrže. Vaš tepkovec bo tedaj goden za kuhanje, kadar bo njegov sladkor povečini pokipel. Pri sedanjem mrazu je vsako nadaljno kipenje v nezakurjenem prostoru izključeno in bo mošt svoje kipenje nadaljeval šele pomladi, ko se bo zrak v shrambi zopet dovolj segrel. Na čistost mošta ni gledati, kajti včasih je lahko popolnoma pokipen mošt moten.

Vprašanje 175. Lansko leto smo močno gnojili s Tomasovo žlindro, ki pa vsled letošnje velike suše ni prišla do veljave, oziroma so rastline mogle le majhen del njene gnojilne sile porabiti, zato vprašam, **ali letos neporabljena redilna snov Tomasove žlindre pride prihodnje leto v korist rastlinam?** (F. M. v S.)

Odgovor: Tomasova žlindra, ki je fosfatno umetno gnojilo, se v zemlji zelo počasi razkraja ter učinkuje 3 do 4 leta in tudi dlje. Tista fosforova kislina iz Tomasove žlindre, ki jo rastline letos zaradi neugodnega vremena niso mogle zaužiti, jo zaužijejo prihodnje leto in tudi še v sledečih letih.

Kmetijske novice.

Šotni nastilj. Centrala za krmila na Dunaju je nakupila na Holandskem večje množine šotne stelje in je utegnemo tudi na Kranjsko nekaj dobiti. Ker je letos veliko pomanjkanje za steljo, jo bodo želeli gotovo naročiti tudi naši posestniki, kmetijske podružnice in zadrage. Stroški za 100 kg šotnega nastilja bodo znašali v Ljubljani okolu 20 K. Ker se je treba z naročili nemudoma prigrasiti, opozarjamo interesente na ta nakup s pozivom, da se z naročili nemudoma zglase pri Deželnemu mestu za krmila v Ljubljani. Šotni nastilj se ima oddajati v celih vagonih in proti predplačilu.

Kranjsko dež. mesto za krmila v Ljubljani.

Družbene vesti.

* Današnja številka „Kmetovalca“ je zadnja v tem letu. Kdor ne bo več družbeni ud, naj lista ne vrača, ker se „Kmetovalec“ pošilja brez izjeme le onim, ki plačujejo udnino. Pri tej

priliki prosimo družbene prijatelje, naj družbi pridobijo mnogo novih udov. Ude, ki smo jih pismeno prosili za letnino, prosimo, naj udnino (6 kron) kmalu pošljejo po poštni položnici, ki je bila pismu priložena.

(Nadaljevanje Družbenih vesti v inseratnem delu.)

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske

Naznanilo.

Skušnje na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani se bodo vršile

dne 28. decembra 1917, ob devetih dopoldne,

in sicer iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovske šole.

Kovači, ki hočejo delati to skušnjo, naj vložijo pri predsedniku izpraševalne komisije gospodu vladnemu svetniku Ivanu Mundi (živinozdravniški oddelek c. kr. deželne vlade) v Ljubljani

do 21. decembra 1917

prošnjo za sprejem k skušnji, ki naj ji priloži:

1. učno spričevalo in

2. potrdilo o najmanj triletni službi kot kovaški pomočnik.

(Odredba c. kr. min. za notr. zad. z dne 27. avg. 1873, drž. zak. št. 140.)

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Sori, ki bo v nedeljo, dne 30. decembra 1917 popoldan po krščanskem nauku v šoli.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnika.
2. Pregled računov za leto 1917.
3. Volitev novega odbora in načelnika.
4. Pobiranje udnine za leto 1918.
5. Določitev glede sadne drevesnice, ker zakupna doba zemljišča poteče s 1. aprilom 1918.
6. Raznoterosti.

V Sori, dne 2. decembra 1917.

Fr. Mihovc, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice novomeške, ki se vrši v ponedeljek, dne 17. decembra 1917 ob dveh popoldne v prostorih g. Košaka v Novem mestu.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnika o delovanju podružnice.
2. Poročilo blagajnika o denarnem poslovanju.
3. Volitev dveh računskih revizorjev.
4. Predlogi za občni zbor kmetijske družbe v Ljubljani.
5. Volitev delegatov za občni zbor kmetijske družbe v Ljubljani.

Ob nesklepčnosti bo pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu udov.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Novem mestu,
dné 10. dec. 1917.

Seja glavnega odbora dne 30. oktobra 1917.

Za nove ude so se priglasili in jih je glavni odbor sprejel gg.: (Dalje.) Jaksetič Blaž, pos. v Gornjem Zemonu; Forca Francišek, posestnik v Harijah; Vrh Uršula, posestnica v Dolnjem Zemonu; Gržina Jožef, posestnik v Gornjem Zemonu; Valenčič Marija, pos. v Trnovem; Šenkinec Marija, pos. v Šembijah; Butinar Francišek, posestnik v Trnovem; Skok Ivan, posestnik v Gornjem Zemonu; Hrovatin Marija, posestnica v Gornjem Zemonu; Brožič Marija, posestnica v Gornjem Zemonu; Brožič Jožefa, posestnica v Gor. Zemonu; Vrh Josip, posestnik v Gor. Zemonu; Brožič Jožefa, posestnica v Gor. Zemonu; Rojc Francišek, posestnik v Gor. Zemonu; Rolih Peter, posestnik v Trnovem; Kranjc Katarina, pos. v Trnovem; Vičič Anton, posestnik v Trnovem; Barbiš Ivan, pos. v Šembijah; Vrh Ivan, posestnik v Šembijah; Malečkar Jakob, posestnik v Šembijah; Družina Ivan, posestnik v Šembijah; Jenko Ivan, posestnik v Šembijah; Dovgan Ivan, posestnik v Šembijah; Vrh Jakob, posestnik v Šembijah; Ahačič Matej, župnik v Lešah; Cetin Marija, posestnica v Tominjah; Benc Jožef, posestnik v Trnovem; Filipič Francišek, posestnik v Preserju; Rozman Francišek, posestnik v Boh. Bistrici; Ravnik Franciška, posestnica v Polju; Tišov Francišek, posestnik v Polju; Oblak Valentin, pos. v Kamnjah; Kravanja Ana, posestnica v Polju; Arh Ivan, pos. v Boh. Bistrici; Strgar Anton, posestnik v Polju; Strgar Klemen, posestnik v Savici; Skočer Apolonija, posestnica v Kamnjah; Simčič Marija, posestnica v Boh. Bistrici; Sušnik Ivan, posestnik v Nomnju; Molj Ivan, pos. v Savici; Koprivnik Ivan, pos. v Ratečah; Žvab Marija, pos. v Boh. Beli; Strgar Valentin, pos. v Kupljeniku; Bernard Ivan, pos. v Kupljeniku; Sorč Katarina, pos. v Slamnikah; Vovk Francišek, posestnik v Boh. Beli; Škof Gizela, posestnica v Bregu; Torkar Marija, posestnica v Gor. Pirničah; Božič Marjeta, pos. v Gor. Pirničah; Gaberc Gašper, posestnik v Lomu; Pollak Karel ml., tvorničar v Ljubljani; Štefančič Francišek, posestnik v Trepčanih; Štefančič Franciška, posestnica v Trepčanih; Prosen Ivana, pos. v Trepčanih; Jaksetič Janez, posestnik v Trepčanih; Benigar Jožef, posestnik v Trnovem; Uljančič Katarina, posestnica v Topolcu; Štefančič Jožefa, posestnica v Jablanici; Hrvatina Jožefa, posestnica v Trepčanih; Dolgan Franciška, posestnica v Šembijah; Barbiš Jožef, posestnik v Šembijah; Maljevac Jožef, posestnik v Kuteževu; Samsa Anton, posestnik v Šembijah; Vičič Anton, posestnik v Zarečici; Štefančič Ivan, posestnik v Trnovem; Jaksetič Jožefa, posestnica v Trepčanih; Koren Jožef, posestnik v Kosezah; Štemberger Helena, posestnica v Vrbovem; Šenkinec Marija, posestnica v Šembijah; Novak Franciška, posestnica v Trnovem; Primec Ana, posestnica v Gornjem Zemonu; Stražišar Ivan, posestnik v Topolcu; Rojc Marija, posestnica v Vrbici; Brce Dominik, žel. čuvaj v Mali Bukovici; Vičič Helena, posestnica v Brdci; Volk Ivana, posestnica v Vel. Bukovici; Dekleva Francišek, posestnik v Sozah; Šenkinec Helena, posestnica v Šembijah; Batista Josip, posestnik v Il. Bistrici; Rojc Janez, posestnik v Vrbici; Boštjančič Anton, posestnik v Veliki Bukovici; Mikuletič Janez, posestnik v Veliki Bukovici; Batista Ivan, posestnik v Veliki Bukovici; Primec Helena, posestnica v Veliki Bukovici; Žagar Marija, posestnica v Dolnjem Zemonu; Grlj Marija, posestnica v Vrbici; Vrh Ivan, pos. v Dolnjem Zemonu; Šircelj Ivan, posestnik v Dolnjem Zemonu; Smrdel Mihael, posestnik v Merečju; Zlosel Helena, posestnica v Zarečju; Matko Antonija, posestnica v Zarečju; Škrli Marija, pos. v Brdci; Rolih Ivan, posestnik v Zarečju; Gombač Ivan, pos. v Zarečju; Rolih Anton, posestnik v Zarečju; Rolih Jožef, posestnik v Zarečju; Kastelic Jožef, posestnik v Zarečju; Matko Jožef, pos. v Zarečju; Štefančič Anton, posestnik v Jablanici; Lenarčič Ivan, posestnik v Zarečju; Kastelic Franja, posestnica v Kosezah; Boštjančič Andrej, posestnik v Harijah; Potepan Franc, posestnik v Mali Bukovici; Potepan Ivana, posestnica v Dolnjem Zemonu; Pugelj Franc, posestnik v Kosezah; Benigar Jožefa, posestnica v Zarečici; Ljubič Anton, posestnik v Zarečju; Kruh Anton, pos. v Šembijah; Slenc Anton, posestnik v Il. Bistrici; Volk Andrej, pos.

v Veliki Bukovici; Renko Jožef, posestnik v Zarečju; Batista Katarina, posestnica v Zarečici; Polh Antonija, posestnica v Harijah; Kastelic Anton, posestnik v Dobropolju; Bergoč Ana, posestnica v Mali Bukovici; Rolih Pavlina, posestnica v Podstenjah; Zadnik Helena, posestnica v Brdcih; Kranjc Kazimir, posestnik v Trnovem; Primec Jožef, posestnik v Topolcu; Baša Janez, posestnik v Jasenu; Ujčič Jožef, posestnik v Kosezah; Dovgan Franc, posestnik v Kosezah; Vičič Mihael, posestnik v Zarečici; Štemberger Ana, posestnica v Vrbovem; Boštjančič Janez, posestnik v Vel. Bukovici; Metelko Ivan, posestnik v Il. Bistrici; Kureš Oskar, hran. tajnik v Il. Bistrici; Primec Jožef, posestnik v Topolcu; Šircelj Anton, pos. v Dolnjem Zemonu; Urh Uršula, posestnica v Tominjah; Vrh Anton, posestnik v Podtaboru; Prosen Franciška, posestnica v Trepčanih; Hrvatina Terezija, posestnica v Gornjem Zemonu; Fajt Jožef, posestnik v Mali Bukovici; Penko Janez, posestnik v Zarečju; Boštjančič Janez, posestnik v Veliki Bukovici; Volk Anton, pos. v Veliki Bukovici; Mikuletič Andrej, posestnik v Veliki Bukovici; Križ Jožefa, posestnica v Mali Bukovici; Kovačič Janez, posestnik v Zarečju; Grlj Marija, posestnica v Harijah; Bukovič Franciška, posestnica v Trnovem; Bevič Helena, posestnica v Dolnjem Zemonu; Brožič Helena, posestnica v Dolnjem Zemonu; Šircelj Jožefa, posestnica v Dolnjem Zemonu; Vičič Pavel, posestnik v Sozah; Batista Apolonija, posestnica v Trepčanih; Žefrin Katarina, pos. v Trepčanih; Kolar Ivan, posestnik v Trnovem; Logar Franciška, posestnica v Vrbovem; Hrvatina Alojzij, posestnik v Trepčanih; Cujnik Ana, posestnica v Rogerški vasi; Nachtigal Ivan, posestnik in trgovec v Drski; Kirn J., posestnik v Brodu; Pirnar Martin, posestnik v Brodu; Primec Marija, posestnica v Koroški vasi; Muhič Anton, posestnik v Jurni vasi; Stavanja Francišek, posestnik v Smerjah; Kovačič Ivan, posestnik v Smerjah; Pecman Antonija, posestnica v Smerjah; Nemec Anton, posestnik v Smerjah; Malečkar Silvija, posestnica v Smerjah; Ambrožič Jožef, posestnik v Smerjah; Malečkar Marija, posestnica v Smerjah; Frank Jožef, posestnik v Čelji; Stegu Jožef, posestnik v Čelju; Kirn Jakob, pos. v Čelju; Baša Anton, posestnik v Smerjah; Mršnik Janez, pos. v Smerjah; Kovačič Marija, posestnica v Kilovčah; Kastelic Anton, posestnik v Kilovčah; Dekleva Jožef, posestnik v Bitinju; Slavec Anton, posestnik v Bitinju; Nadoh Francišek, posestnik v Kilavčah; Jakša Jožef, posestnik v Vranovičah; Šimec Marija, posestnica v Gribljah; Jalovac Miko, posestnik v Krasincu; Brodarič Miko, posestnik v Gribljah; Brinc Janez, posestnik v Gribljah; Papič Katarina, posestnica v Giršičah; Kure Janez, posestnik v Gribljah; Brinc Matija, posestnik v Gribljah; Brodarič Anton, posestnik v Gribljah; Brinc Peter, posestnik v Gribljah; Jakofčič Jurij, pos. v Gribljah; Rus Martin, posestnik v Dobravicah; Požek Anton, pos. v Gribljah; Kralj Matija, posestnik v Gribljah; Milek Miko, pos. v Gribljah; Piletič Francišek, železničar v Gradacu; Klepec Ana, posestnica v Okluki; Pezdirc Martin, posestnik v Otoku; Muc Janez, posestnik v Zemlju; Brkopec Matija, posestnik v Zemlju; Urh Miko, posestnik v Otoku; Bajuk Matija, posestnik na Grmu; Križan Janez, posestnik v Gribljah; Jaklič Miko, posestnik v Zemlju; Butala Anton, posestnik v Vranovičah; Starašinič Janez, posestnik v Otoku; Molek Matija, posestnik v Grmu; Žunič Peter, posestnik v Krivoglavi; Tomc Miko, posestnik v Škriljah; Tomc Janez, posestnik v Škriljah; Tomc Mihael, posestnik v Giršičah; Kovačič Martin, posestnik v Gradacu; Kralj Marko, posestnik v Giršičah; Novak Matija, posestnik v Otoku; Papič Martin, pos. v Giršičah; Jakofčič Ožbalt, posestnik v Gribljah; Adlešič Janez, posestnik v Dragošah; Križan Jure, posestnik na Otoku; Brinc Matija, posestnik v Gribljah; Križan Miko, posestnik na Otoku; Bajuk Miko, posestnik na Primosteku; Prus Miko, posestnik v Zemlju; Brkopec Miha, posestnik v Zemlju; Žugelj Janez, pos. v Dobravicah; Nemanic Anton, posestnik v Dobravicah; Šegina Miko, posestnik v Gribljah; Bohte Jakob, posestnik v Gribljah; Črnič Jožef, posestnik v Gribljah; Brinc Janez, posestnik v Gribljah; Štrucelj Jožef, posestnik v Gribljah; Pezdirc Jure, posestnik v Gribljah; Pezdirc Matija, posestnik v Gribljah; Tomc Matija, pos.

v Koplišču; Zeljko Nikolaj, posestnik v Gribljah; Vrh Anton, pos. v Šembijah; Neden Pavlina, posestnica v Trnovem; Valenčič Antonija, posestnik v Šembijah; Čeligoj Marija, posestnica v Trnovem; Barbiš Anton, posestnik v Trnovem; Benigar Ana, posestnica v Trnovem; Kos Ivan, posestnik v Trnovem; Jenko Ivan, posestnik v Topolcu; Čeligoj Marija, posestnica v Trnovem; Šenkinec Ana, posestnica v Šembijah; Vrh Ivana, posestnica v Šembijah; Jenko Lina, posestnica v Trnovem; Šabec Zofija, posestnica v Trnovem; Misigoj Marija, posestnica v Šembijah; Samsa Marija, posestnica v Šembijah; Novak Marija, posestnica v Trnovem; Benigar Janez, posestnik v Trnovem; Vičič Jožef, posestnik v Trnovem; Humar Marija, posestnica v Trnovem; Zuzi Terezija, posestnica v Trnovem; Šircelj Jožef, posestnik v Trnovem; Štemberger Francišek, pos. v Trnovem; Baša Anton, posestnik v Veliki Bukovici; Valenčič Franciška, posestnica v Trnovem; Pavlovec Jakob, posestnik v Podstenjšku; Hrvatini Josip, posestnik v Trnovem; Hrvatini Ivan, posestnik v Trnovem; Dolgan Marjeta, posestnica v Trnovem; Boštjančič Anton, posestnik v Trnovem; Barbiš Jožef, posestnik v Trnovem; Zore Amalija, posestnica v Trnovem; Skok Jožef, posestnik v Topolcu; Primec Franc, posestnik v Harijah; Grl Josip, posestnik v Harijah; Vrh Helena, posestnica v Dol. Zemonu; Samsa Marija, posestnica v Šembijah; Jenko Ivana, posestnica v Šembijah; Petkovšek Marija, posestnica v Trnovem; Baša Mihael, pos. v Mali Bukovici; Barbiš Marija, posestnica v Podtaboru; Faltno Ana, posestnica v Trnovem; Sedmak Franciška, posestnica v Podtaboru; Smolej Francišek, posestnik v Trnovem; Benigar Janez, posestnik v Trnovem; Srebot Francišek, posestnik v Topolcu; Vrh Ivana, posestnica v Doljnem Zemonu; Penuzin Antonija, posestnica v Doljnem Zemonu; Boštjančič Marija, posestnica v Harijah; Kovačič Jožef, posestnik v Brech; Vrh Janez, posestnik v Šembijah; Vrh Jožef, posestnik v Šembijah; Hrvatini Ivan, posestnik v Jablanici; Šabec Jožef, posestnik v Šembijah; Jagodnik Ivana, posestnica v Kosezah; Vrh Ivan, posestnik v Doljnem Zemonu; Penuzin Marija, posestnica v Doljnem Zemonu; Škrli Jožef, posestnik v Zarečicah; Dovgan Ana, posestnica v Šembijah; Rojc Anton, posestnik v Vrbici; Dodič Ivana, posestnica v Jasenu; Barbiš Francišek, posestnik v Šembijah; Kastelic Anton, posestnik v Šembijah; Filak Miko, posestnik v Gribljah; Kralj Matija, posestnik v Gribljah; Totter Jakob, posestnik v Gribljah; Kukar Ivan, posestnik v Gribljah; Milek Miko, posestnik v Gribljah; Jaklič Janez, posestnik v Gribljah; Zupanič Jože, posestnik v Gribljah; Vrh Mate, posestnik v Gribljah; Šimec Jožef, posestnik v Gribljah; Papič Janez, posestnik v Gribljah; Kambič Janez, posestnik v Gribljah; Novak Alojzij, posestnik v Gribljah; Križan Miko, posestnik v Gribljah; Dragoš Jure, posestnik v Gribljah; Urh Mate, posestnik v Gribljah; Štravs Miko, posestnik v Gribljah; Zupanič Jure, posestnik v Gribljah; Šimec Jure, posestnik v Gribljah; Zupanič Miha, posestnik v Gribljah; Pezdirc Jure, posestnik v Gribljah; Brinc Jože, posestnik v Gribljah; Pezdirc Peter, posestnik v Gribljah; Hušič Mate, posestnik v Gribljah; Muc Ivan, posestnik v Gribljah; Požek Jure, posestnik v Gribljah; Šimec Mate, posestnik v Gribljah; Šimec Janez, posestnik v Gribljah; Benčina Marija, posestnica v Dev. Mar. v P.; Dr. Kobal Alojzij v Ljubljani; Bevc Luka, posestnik v Ladji; Bradaška Andrej, posestnik v Golebrdu; Bradaška Francišek, pos. v Žlebah; Bizant Francišek, posestnik v Žlebah; Bogataj Ivan, posestnik v Goričah; Cvek Anton, posestnik v Golebrdu; Guzelj Gašper, posestnik v Goričah; Kosmač Ivan, posestnik v Goričah; Kalan Ivan, posestnik v Zbiljah; Ločniškar Ivana, posestnica v Ladji; Ločniškar Jožef, posestnik v Žlebah; Omejc Matija, posestnik v Studenčah; Plešec Ivana, posestnica v Preski; Starman Pavel, posestnik v Žlebah; Simnic Ivana, posestnica v Golebrdu; Trampus Anton, posestnik v Žlebah; Žerovnik Franciška, posestnica v Vašah; Dr. Dimnik Ivan, odvetnik v Krškem; Aljaž Jakob, župnik na Dovjem; Križan Miko, posestnik v Gribljah; Pezdirc Marko, posestnik v Gribljah; Pezdirc Miko, posestnik v Gribljah; Kaplan Jožef, posestnik in železničar v Klostru; Dimnik Leopold, po-

sestnik v Mostah; Pirnat Jernej, posestnik v Ljubljani; Unetič Uršula, posestnica v Slinovcih; Suban Ana, posestnica v Črneči vasi; Hodnik Ana, posestnica v Globočicah; Hanzlovki Miroslav, posestnik v Dobeh; Žulič Marija, posestnica v Oštercu; Mervič Marija, posestnica v Dobeh; Savognani Alojzij, posestnik v Dobeh; Požar Jožef, posestnik v Knežaku; Samsa Janez, posestnik v Knežaku; Tomšič Anton, posestnik v Knežaku; Tomšič Janez, posestnik v Knežaku; Nuncija Janez, posestnik v Baču; Rekar Ernestina, mest. učiteljica v Ljubljani; Boštjančič Jožef, posestnik v Harijah; Pechaček Rudolf, posestnik v Il. Bistrici; Vrh Pavlina, posestnica v Il. Bistrici; Perhavec Franciška, posestnica v Il. Bistrici; Zadu Jozefa, posestnica v Jasenu; Baša Franciška, posestnica v Jasenu; Logar Peter, posestnik v Podtaboru; Hrvatini Neža, posestnica v Trepčanah; Štemberger Jožef, posestnik v Vrbovem; Suštar Marija, posestnica v Trepčanah; Jaksetič Marija, posestnica v Trepčanah; Jaksetič Ivana, posestnica v Trepčanah; Vičič Marija, posestnica v Zarečicah; Batista Marija, posestnica v Zarečicah; Batista Francišek, posestnik v Zarečicah; Janežič Francišek, posestnik v Dobropolju; Suligoj Ivan, nadučitelj v Doljnem Zemonu; Vrh Ivana, posestnica v Kuteževem; Kale Marija, posestnica v Kuteževem; Kale Marija, posestnica v Kuteževem; Celin Katarina, posestnica v Kuteževem; Kale Franciška, posestnica v Kuteževem; Maljevac Ivana, posestnica v Kuteževem; Celin Miha, posestnik v Kuteževem; Štemberger Marija, posestnica v Kuteževem; Hrvatini Matija, posestnik v Kuteževem; Forca Matija, posestnik v Kuteževem; Prosen Ivan, posestnik v Kuteževem; Boštjančič Marija, posestnica v Zarečicah; Batista Ivana, posestnica v Mali Bukovici; Starec Anton, posestnik v Il. Bistrici; Bevič Jozefa, posestnica v Doljnem Zemonu; Štefančič Marija, posestnica v Jablanici; Markulin Miha, posestnik v Trnovem; Grl Marija, posestnica v Trnovem; Boštjančič Anton, posestnik v Kosezah; Brožič Janez, posestnik v Gornjem Zemonu; Brožič Marija, posestnica v Gornjem Zemonu; Logar Marija, posestnica v Podtaboru; Jaksetič Francišek, posestnik v Trepčanah; Podobnikar Alojzij, posestnik v Brezjah; Kavčič Fran, posestnik v Ljubljani; Smrdel Antonija, pos. v Knežaku; Tomšič Alojzija, posestnica v Knežaku; Novak Ivana, posestnica v Knežaku; Tomšič Amalija, posestnica v Baču; Slavec Jozefa, posestnica v Baču; Tomšič Marija, posestnica v Baču; Strle Antonija, posestnica v Baču; Pavlovec Ivan, posestnik v Baču; Tomšič Jožef, posestnik v Baču; Strle Marija, posestnica v Baču; Lozar Jakob, posestnik v Baču; Tomšič Antonija, posestnica v Baču; Logar Janez, posestnik v Baču; Valenčič Ivana, posestnica v Juršičah; Turk Jožef, posestnik v Juršičah; Sedmak Ivan, posestnik v Juršičah; Kalister Antonija, posestnica v Juršičah; Ludvig Anton, posestnik v Juršičah; Žužek Peter, posestnik v Juršičah; Žužek Anton, posestnik v Juršičah; Šajn Jozefa, posestnica v Baču; Slavec Helena, posestnica v Baču; Ludvig Jozefa, posestnica v Baču; Tomšič Marjeta, posestnica v Baču; Kudena Gregor, posestnik v Baču; Umek Jernej, posestnik v Baču; Kalčič Jozefa, posestnica v Baču; Šabec Francišek, posestnik v Baču; Fatur Marija, posestnica v Baču; Fatur Franciška, posestnica v Baču; Strle Andrej, posestnik v Baču; Novak Ivan, posestnik v Baču; Tomšič Marija, posestnica v Baču; Lipec Marija, posestnica v Baču; Tomšič Anton, posestnik v Baču; Pavlovec Francišek, posestnik v Baču; Lipec Antonija, posestnica v Baču; Tomšič Agata, posestnica v Baču; Keš Marija, posestnica v Baču; Šabec Anton, posestnik v Baču; Ludvig Frana, posestnica v Baču; Tomšič Francišek, posestnik v Baču; Fatur Anton, posestnik v Baču; Žužek Francišek, posestnik v Baču; Fatur Mihael, posestnik v Baču; Strle Francišek, posestnik v Baču; Kastelec Mihael, posestnik v Knežaku; Tomšič Andrej, posestnik v Knežaku; Tomšič Andrej, posestnik v Knežaku; Kastelec Janez, posestnik v Knežaku; Tomšič Antonija, posestnica v Knežaku; Delost Ivana, posestnica v Knežaku; Škrli Anton, posestnik v Knežaku; Šojn Jožef, posestnik v Knežaku; Slavec Francišek, posestnik v Knežaku; Šorn Jožef, posestnik v Knežaku; Milavec Julijana, posestnica v Knežaku; Smrdel Andrej, posestnik v Knežaku

Čeligoj Francišek, posestnik v Knežaku; Sedmak Pavla, posestnica v Knežaku; Škrli Marija, posestnica v Knežaku; Šajn Miha, posestnik v Knežaku; Slavec Anton, posestnik v Knežaku; Urbančič Antonija, posestnica v Knežaku; Knafelc Marija, posestnica v Knežaku; Kiren Janez, posestnik v Koritnici; Delost Marija, posestnica v Koritnici; Žele Helena, posestnica v Koritnici; Ludvig Jožefa, posestnica v Koritnici; Tomšič Marija, posestnica v Koritnici; Knafelc Marija, posestnica v Koritnici; Knafelc Marija, posestnica v Koritnici; Pavlovec Ivan, posestnica v Koritnici; Černetič Antonija, posestnica v Koritnici; Krulc Ivana, posestnica v Koritnici; Tomšič Peter, posestnik v Baču; Fatur Anton, posestnik v Baču; Gašperšič Ivan, posestnik v Baču; Slavec Frana, posestnik v Baču; Tomšič Anton, posestnik v Baču; Tomšič Janez, posestnik v Baču; Knafelc Marjana, posestnica v Baču; Ludvig Jernej, posestnik v Baču; Fatur Marija, posestnica v Baču; Škrli Frana, posestnica v Baču; Maslo Francišek, posestnik v Baču; Tomšič Ana, posestnica v Baču; Tomšič Ivana, posestnica v Baču; Modrijan Andrej, posestnik v Baču; Knafelc Marija, posestnica v Baču; Zadel Jožefa, posestnica v Baču; Knafelc Jozefa, posestnica v Baču; Sedmak Franciška, posestnica v Baču; Škrli Anton, pos. v Baču; Šajn Andrej, posestnik v Juršičah; Žužek Marija, posestnica v Juršičah; Žužek Lovro, posestnik v Juršičah; Bara Milek, posestnica v Gribljah; Jakofčič Janez, posestnik v Gribljah; Vranešič Ivan, posestnik v Gribljah; Lozar Mihael, posestnik v Gribljah; Klepec Janez, posestnik v Dragošah; Rajmar Francišek, posestnik v Gribljah; Pezdirc Peter, posestnik v Gribljah; Žunič Janez, posestnik v Gribljah; Želko Jurc, posestnik v Gribljah; Križan Jože, posestnik na Otoku; Novak Miko, posestnik na Otoku; Žužek Karol, kaplan v Knežaku; Novak Josip, posestnik v Knežaku; Slavec Viktor, posestnik v Knežaku; Keš Josip, posestnik v Knežaku; Šajn Alojzij, posestnik v Knežaku; Milavec Josip, posestnik v Knežaku; Škrli Anton, posestnik v Knežaku; Škrli Janez, posestnik v Knežaku; Knafelc Janez, posestnik v Knežaku; Lipeč Franciška, posestnica v Knežaku; Tomšič Ivana, posestnica v Knežaku; Česnik Josip, posestnik v Knežaku; Tomšič Jernej, posestnik v Knežaku; Tomšič Jožef, posestnik v Knežaku; Dovgan Jakob, pos. v Knežaku; Zgonc Rudolf, pos. v Knežaku; Šircelj Anton, pos. v Knežaku; Sorn Franc, pos. v Knežaku; Janko Anton, pos. v Knežaku; Tomšič Jakob, posestnik v Knežaku; Šajn Mihael, posestnik v Knežaku; Tomšič Franciška, posestnica v Knežaku; Fatur Jernej, posestnik v Knežaku; Slavec Janez, posestnik v Baču; Tomažinčič Alojzija, posestnica v Baču; Nuncija Peter, posestnik v Baču; Ludvig Matevž, posestnik v Baču; Novak Alojzij, posestnik v Baču; Tomšič Anton, posestnik v Baču; Urbančič Francišek, posestnik v Baču; Fatur Francišek, posestnik v Baču; Kotnik Francišek, posestnik v Baču; Tomšič Jernej, posestnik v Baču; Slavec Francišek, posestnik v Baču; Slavec Jakob, posestnik v Baču; Tomšič Jožef, posestnik v Baču; Pavlovec Matija, posestnik v Baču; Lipeč Alojz, posestnik v Baču; Tomšič Alojz, posestnik v Baču; Tomšič Marjana, posestnica v Baču; Udovič Jernej, posestnik v Baču; Tomšič Franciška, posestnica v Baču; Tomšič Andrej, posestnik v Baču; Volk Ivan, posestnik v Baču; Delost Jakob, posestnik v Koritnicah; Novak Alojzij, posestnik v Koritnicah; Troha Janez, posestnik v Koritnicah; Tomšič Janez, posestnik v Koritnicah; Žele Francišek, posestnik v Koritnicah; Tomšič Jakob, posestnik v Koritnicah; Kirm Gregor, posestnik v Koritnicah; Adam Jakob, posestnik v Koritnicah; Troha Jožef, posestnik v Koritnicah; Šajn Marija, posestnica v Koritnicah; Pavlovec Jurij, posestnik v Koritnicah; Tomšič Francišek, posestnik v Koritnicah; Knafelc Jera, posestnica v Juršičah; Žužek Ivana, posestnica v Juršičah; Šajn Anton, posestnik v Juršičah; Zadel Anton, posestnik v Juršičah; Sedmak Marija, posestnica v Juršičah; Kete Valentin, posestnik v Baču; Šircelj Antonija, posestnica v Baču; Novak Marija, posestnica v Baču; Žužek Alojzija, posestnica v Juršičah; Šajn Marija, posestnica v Juršičah; Jelenc Apolonija, posestnica v Golici; Berce Valentin, posestnik v Njivici; Peternej Mina, po-

sestnica v Lašjem; Tomše Ivana, posestnica v Nemiljem; Debeljak Franciška, posestnica v Selcih; Perlan Minca, posestnica v Selcih; Sinkar Marija, posestnica v Selcih; Hajnikar Janez, posestnik v Selcih; Šolar Martin, posestnik v Selcih; Krek Helena, posestnica v Selcih; Žumer Matija, posestnik v Škovi; Trpin Franciška, posestnica v Smolevah; Bogataj Francišek, posestnik v Železnikah; Marenk Janez, posestnik v Dragošah; Kemperle Reza, posestnica v Podlonku; Berce Matija, posestnik v Lašjah; Premrov Janko, rač. nadsvetnik v p. v Ljubljani; Mozetič Josip, pos. v Kandiji; Svetec Ivan, pos. in brivec v Novemestu; Šeničar Marija, posestnica v Smolenjivasi; Vidic Marija, posestnica v Smolenjivasi; Drašler Josip, sodni oficijal in posestnik v Kandiji; Sajevec Francišek, posestnik v Brodu; Rifelj Francišek, posestnik v Golušniku; Srebrnjak Janez, posestnik v Vel. Slateniku; Šebelja Luka, posestnik v Studeni; Simčič Matej, posestnik v Studeni; Iskra Ana, posestnica v Studeni; Perinič Katarina, posestnica v Studeni; Perinič Marija, posestnica v Studeni; Šebelja Marija, posestnica v Studeni; Vlaše Marija, posestnica v Studeni; Iskra Katarina, posestnica v Studeni; Brmalj Marija, posestnica v Studeni; Šebelja Matej, posestnik v Studeni; Šebelja Jurij, posestnik v Studeni; Šebelja; Jakob, posestnik v Studeni; Šuštar Filip, posestnik v Studeni; Zubalj Andrej, posestnik v Studeni; Rutar Anton, posestnik v Studeni; Zubalj Ivan, posestnik v Studeni; Gržinčič Ivan, posestnik v Studeni; Brmalj Martin, posestnik v Studeni; Vlaše Marija, posestnica v Studeni; Brmalj Marija, posestnica v Studeni; Brmalj Matej, posestnik v Studeni; Snoj Ivan, posestnik v Tacnju; Brmalj Anton, posestnik v Studeni; Mročič Andrej, posestnik v Studeni; Mročič Jurij, posestnik v Studeni; Mročič Ana, posestnica v Studeni; Brmalj Jože, posestnik v Studeni; Brmalj Matej, pos. v Studeni; Pilčič Jakob, pos. v Studeni; Perinič Marija, pos. v Studeni; Mročič Ivan, pos. v Studeni; Rutar Ivan, posestnik v Studeni; Šuštar Ivan, posestnik v Studeni; Maljavac Katarina, posestnica v Studeni; Šebelja Ivan, posestnik v Studeni; Mročič Katarina, posestnica v Studeni; Šebelja Pavel, posestnik v Studeni; Valinčič Ana, posestnica v Studeni; Maljavac Andrej, posestnik v Studeni; Šebelja Anton, posestnik v Studeni; Šebelja Helena, posestnica v Studeni; Brmalj Katarina, posestnica v Studeni; Gržinčič Marija, posestnica v Studeni; Poropat Gjuro, nadučitelj v Klani; Cucančič Vjekoslav, obč. tajnik v Klani; Primec Jožefa, posestnica v Trnovem; Šestan Jožefa, posestnica v Kuteževem; Muha Jožef, posestnik v Veliki Bukovici; Grbec Marija, posestnica v Vrbovem; Mikoletič Jožefa, posestnica v Vrbovem; Mikuletič Jozefa, posestnica v Kuteževem; Boštjančič Rozina, posestnica v Gornjem Zemonu; Mizgur Francišek, posestnik v Doljnem Zemonu; Vičič Jožef, posestnik v Topolcu; Jaksetič Jožef, posestnik v Pograjah; Jenko Štefan, župnik v Pograjah; Cehn Janez, posestnik v Kuteževem; Bradelj Jožef, posestnik v Zarečju; Primec Jožef, posestnik v Zarečju; Štemberger Janez, posestnik v Doljnem Zemonu; Šircelj Marjeta, posestnica v Vrbovem; Rojc Ivana, posestnica v Vrbici; Peterlin Gregor, posestnik v Vrbovem; Brožič Janez, posestnik v Gornjem Zemonu; Baša Ivana, posestnica v Jasenu; Janežič Jožef, posestnik v Dobropolju; Smrdel Marija, posestnica v Kosezah; Ujčič Marija, posestnica v Kosezah; Jagodnik Andrej, posestnik v Mali Bukovici; Porjan Pavlina, posestnica v Mali Bukovici; Mežnar Marija, posestnica v Topolcu; Abramič Jozefa, posestnica v Ilir. Bistrici; Boštjančič Anton, posestnik v Harijah; Zlosel Veronika, posestnica v Mali Bukovici; Jaksetič Francišek, posestnik v Trepčanah; Štefančič Marija, posestnica v Trepčanah; Šestan Emilija, posestnica v Kuteževem; Barbiš Anton, posestnik v Podtaboru; Hrvatina Anton, pos. v Il. Bistrici; Štemberger Ivana, posestnica v Trnovem; Jeršinovec Jožef, posestnik v Zarečju; Gombač Marija, posestnica v Trnovem; Jenko Jozefa, posestnica v Trnovem.

(Konec sledi.)

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 90 K, na 1/2 strani 60 K, na 1/3 strani 30 K, na 1/4 strani 15 K in na 1/8 strani 8 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 %, popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 30 h.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 23. V Ljubljani, 15. decembra 1917. Letnik XXXIV.

Blagovno poročilo.

Ljubljana, 15. dec. 1917. — Prezemne cene za 1916/17 za sledeče avstrijske pridelke: Za sto kg Drž. zak. 219 z dne 31. julija 1917: Pšenica K 40.—, Rž K 40.—, Pira K 40.—, Ječmen za varenje K 37.—, Ječmen za krm. K 37.—, Oves K 36.—, pri oddaji pred 15. nov. se približe 2 K pri 100 kg. Po min. nar. z dne 29. 9. 17. drž. zak. št. 391 veljajo naslednje prevzemne cene za 100 kg: koruze K 38.—, prosa K 40.—, ajde K 40.—, graha K 80.—, fižola K 80.—, leče K 120.—, boba K 60.—, grašice K 100.—, oziroma K 51.—, ter K 35.—, zadnjega žita K 35.—, oruženih koruznih storžev K 15.— franko mesto prevzema. Jedilni fižolin in bob vseh vrst K 40.—, Fižolin bob, graha leča za krm. K 30.—, Grašica K 29.—, Mak K 150.—, Ogrščica K 100.—, Repič K 97.—, Suhe češnje, sto kg, Drž. zak. 290. z dne 6. sept. 1916: a) do 105 kom. K 104.—, b) 106 do 130 kom. K 100.—, c) nad 130 kom kg K 95.—, d) merkant. blago K 65.—, Povidl K 120.—, Držav. zak. 159 z dne 10. aprila 1917: Sladne kali K 22.—, Pivovarniške tropine, posušene K 26.—, Tropine solinčnih rož, oluplj. pečk K 25.—, neoluplj. K 17.—, Tropine bučnih pečk oluplj. K 30.—, neoluplj. K 20.—, Lanene tropine K 25.—, Konopne tropine K 19.—, Tropine repnice K 18.—, Makove tropine K 24.—, Krompirjevi izlučki posušeni K 19.—, sto kil, kolodvor obratovališča, brez vreč, vstevši stroške nakladanja, Krompir 22 K od 5. sept. dalje. Drž. zak. 390/17 z dne 23. sept. Seno 23 K, škupa (ržena slama) 13 K, slama od žita, graha, in grašice 11 K, fižolova, bobova, lečina, makova, repična in koruzna slama po 7 K za 100 kg. Jajca. V ozemlju Ljubljane velja kos pri pridelovalcu 28, v trgovini pa 32 vinarjev, v vseh drugih delih dežele velja jajce pri pridelovalcu 20, v trgovini pa 24 vinarjev, glej ukaz c. kr. dež. predsednika z dne 7. nov. 1916 št. 34201. Moka. Pšenična moka za peko, pšenični zdrob, pšenična debela moka (graham krušna) K 110.—; pšenična moka za kuho K 90.—; senična enotna moka K 75.—; ržena enotna moka K 47.— za 100 kg od bližnje železne, postaje mline (brez vreč). — Ajdovamoka, bela št. 1, 82 h; temna št. 2, 58 h. Koruzen zdrob 84 h, koruzna moka 52 h, koruzna obloda 52 h. (Odredba c. kr. dež. vlade z dne 14. maja 1916, št. 16303) ješprenj št. 10, 66 h; št. 9, 68 h; št. 8, 75 h.

Žita in moke posreduje občina Zavod za promet z žitom ob času vojne, podružnica v Ljubljani. Gori označene prevzemne in najvišje cene objavljene so čisto neobvezno glede pravilnosti. Za semensko blago določene so primerno višje cene.

Do c. kr. kmetijske družbe obrniti se je le glede tistih kmetijskih potrebščin, katerih cene so objavljene v družbenih vesteh »Kmetovalca«.

Tržna poročila.

Cene za klavno goved. (Ukaz dež. preds. z dne 10. 3. 1917., št. 8855.) — Za 1 kg žive teže veljajo naslednje najvišje cene in sicer: za voli I. kakovosti po K 350, II. kakovosti po 3 K, III. kakovosti po K 250; za krave I. kakovosti po K 310, II. kakovosti po K 270, III. kakovosti po K 230; za telice in bike I. kakovosti po K 330, II. kakovosti po K 310, III. kakovosti po K 240, za koščeno živino po K 180. Za kalo se sme odbiti do 5% od žive teže v kolikor je živina nakrmljena ali napojena. (Glej letošnji »Kmetovalec« stran 47, 52, in 81.)

Najvišje cene za prasiče. (Min. naredba z dne 6. 7. 1916, drž. zak. št. 211.) — Za 1 kg žive teže veljajo najvišje cene in sicer za pitane prasiče, ako pridejo res v zakol (iz hleva) po K 550, za debele prasiče za nadaljnjo pitanje, ki so od 60–90 kg teži po 6 K, za mesnate prasiče nad 40 kg žive teže po K 470, za pitane prasiče pod 60 kg in mesnate prasiče pod 40 kg ni določena nikakoli cena, a jo zato določa ukaz. dež. predsednika, ki tu sledi. (Glej lanski »Kmetovalec« stran 103, 118.)

Najvišje cene za prasiče, ki jih min. nar. z dne 6. 7. 1916 ne omenja. (Ukaz dež. preds.) Za 1 kg žive teže veljajo naslednje najvišje cene: A. za odstavljenega pajske do 3 mesecev starosti: 1) domačega plemena po 8–9 K, križanih pasem po 9–10 K, žlahtnih pasem po 10–12 K; B. za prasiče za zakol in sicer: pitane prasiče pod 60 kg žive teže in nepitane pod 40 kg žive teže 1.) domačega plemena po K 5.—, križanih pasem po K 550, žlahtnih pasem po K 6.—. Za prasiče za plemo, ki so navedeni pod B se sme pribiti še 25%, ako se jih prodaja za plemo. Za plemenske mrjase in za breje svinje gorenje cene ne veljajo. (Glej letošnji »Kmetovalec« stran 47.)

Svinjska mast in sveže meso po K 780 za kg iste teže. (Min. nar. z dne 6. 7. 1916. — (Glej lanski »Kmetovalec« stran 103, 118.) Za svinjsko mast pa določa novejši ukaz dež. predsednika z dne 1. 4. 1917 št. 10384 odškodnino in sicer za 1 kg surove masti po K 7.—, s cvrte svinjske masti po K 8.—. (Glej letošnji »Kmetovalec« stran 55.)

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 6 vinarjev v denarju ali znakmah, sicer se naznanila ne objavijo. Vsak ud c. kr. kmetijske družbe more na leto brezplačno prijaviti eno štirivrstno objavo, tičico se gospodarskega prometa.

Upravištvo ne prevzame posredovanja.

Cepljeno trsje, dveletno, zelo močno 100 kom. 45 kron, 50 kron, enoletno, 100 kom. 45 kron, šmarica necepljena 100 kom. 30 kron, prodaja Anton Slodnjak, trtničar, pošta Juršinci pri Puju, Stajersko. 206

Konjske repe od 15 cm dolg, naprej odrezane in skupaj vezane, kupujem po 14–18 kron kg. Pošiljajte na Ivan Svetec, posestnik, Rudolfovo, Dolenjsko. 227

Marelce in slive, dveletne, visoko in nizko in skupaj vezane, kupujem po 14–18 kron kg. Pošiljajte na Ivan Svetec, posestnik, Rudolfovo, Dolenjsko. 227

Zimskih jabolk večjo množino kupi Vlad. Fajdiga, Kamnik šte. 12 in prosi tozadevnih ponudb. 230

Vsako množino želoda kupi tvrdka Anton Kolenc v Celju, ter preskrbi tudi izvozno dovoljenje. Kdor ima kaj, naj ponudi. 233

Pristni čebelni vosek in med kupi v količini trgovec Jurej Jenko, Škofja Loka in prosi tozadevnih ponudb z navedbo cene in množine. 98

Sode od vina, sadjevca in od žganja, jabolke ter suho sadje in vse vrste steklenice, ter zamaške, kupi vsako množino ter prosi za ponudbe A. Oset, p. Guštanj Koroško. Razpošiljam vino, sadjavec in kislno vodo. 235

Divjake za pomladno cepitev — 50 kom. hruškovih in 50 kom. od jablan — dobro ukoreninjenih za visokodebelno drevje, kupi šola na Breznici, pošta Zirovnica, Gorenjsko. 236

Repe in pese, dvesto do tristo metrskih Slape, pošta Materija v Istri. Ponudbe prosi vaški načelnik Franc Medved, Slape 27. 237

Žrebička 7 mesecev starega, pincgavske pasme, ima naprodaj Adolf Zabjek, Poljanska cesta 35, Ljubljana. 238

Večjo množino kostanjevih kolov do 280 mtr. dolgih v primerni debelosti za vinsko trto kupi A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška c. 21. 239

Kože od polhov kupi po najvišjih cenah B. Kölner

veletrgovina s kožuhovino in s kožami Lipsko (Leipzig) Brühl 47. Pošiljajte se prosijo po pošti v zavrtkih po 5 kg, nakar se denar takoj po prejemu nakaže. 57

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu, Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema branilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

(7)

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/4 %

Rezervni zakladi znašajo en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 25 vinarjev na leto.

»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvo ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najbolje.

C. kr. kmetijska družba je dala naslednja gospodarska navodila posebej ponatisniti iz »Kmetovalca« in jih oddaja po 20 h vsak komad.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati.

1. Zakaj vino črni, kaj je temu vzrok in kako se odpomore.
2. Zakaj vino rjavi in kako se odpomore.
3. Rak na sadnem drevju.
4. Gnojenje vinogradov.
5. Kako se iz gnilega grozdja napravi dobro in stanovitno vino.
6. Čiste beše in njih raba v kletarstvu.
7. Izbira ameriških trtnih podlog.
8. Navodilo, kako je spravljati in
9. Kako se pripravlja dober vinski kis.
10. Razpošiljati namizno sadje.
11. Kako se pravilno ravna z vinsko posodo.
12. Rastlina in njeno življenje.
13. Krmiljenje z oljnimi tropinami.
14. Voluhar, kako živi ter s čim in kako se zatira.
15. Čiščenje in precejanje vina.
16. Bradavice pri domačih živalih.
17. Kisli črviček.
18. Zeleno ali suho cepljenje trt.
19. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
20. O bistvu alkoholnega vrenja (kipenja) in o rabi čistih drož pri pridelovanju vina.
21. Vnetje vimena ali volčič na vimenu.
22. Kaj je popek in kako se pravilno ravna s popkom novorojenih živali.
23. Zavrelka.
24. Kako uničujemo miši in podgane.
25. Trtna plesnoba.
26. Kako se napravlja stanoviten sadjevec.
27. Nova naredba kranjske c. kr. deželne vlade glede zvrševanja rezarstva.
28. Vinske napake, kako se jih je ogibati in kako se popravijo, kadar so nastale.
29. Mazanje trt z zeleno galico.
30. Močno krmilo »riba moka« kot pospeševalno sredstvo za rast in pitje prašičev.
31. Krčljivost ali okrnjenost trt.
32. Dolžnost vzdrževanja ograj v obrambo kulturnih zemljišč pred akodo po živini, ki se pase.
33. Napenjanje govedi.
34. Kaj je presnavljanje v živalskem telesu?
35. Kaj so bradavice (gobe) in kako jih odpravimo?
36. Diamant, dober pripomoček pri peki.
37. Kožni izpuščaji pri prašičih.
38. Bolezni na grozdju.
39. Izdelovanje mila za dom.
40. Zdravljenje kužnih bolezni s cepljenjem.
41. Sredstva proti trtni plesnobi.
42. Kteri način zelenega cepjenja trt je najbolj priporočljiv.
43. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.
44. Konserviranje sadja brez sladkorja.
45. Kako živi žitni molj in kako se pokončuje.
46. Snetjavost pri žitu.
47. Kako se jajca ohranijo.

Kmetovalci!

Ena poglavitnih vojnih dolžnosti za vsakega kmetovalca v zaledju je, da sedaj kolikor mogoče veliko pridelava. Da pa doseže kar najboljše žetve in dobre kakovosti, v to je gnojenje s kalijem:

kajnitom ali kalijevo soljo

neobhodno potrebno.

Kalijeva solna gnojila šele izkoriščajo v zemlji se nahajajoče dušičnate in fosforove snovi.

Priporočati je, da si jih vsak pravočasno priskrbi.

Na joh je vzeti za srednje gnojenje 300 kg kajnita (jeseni ali zgodaj spomladi) ali 100 kg 40% kalijeve soli (za spomladno gnojenje).

Cene in pogoje poizvedeti je pri vseh kmetijskih družbah in trgovcih z umetnimi gnojili.

Pojasnila o uporabi vseh umetnih gnojil daje zastoj

Landwirtsch. Auskunftsstelle des Kalisindikats

Wien, I. Schauflergasse 6.

Trtne škropilnice

Korona, Mars, Hero, Leda, Danubia.

Stroj za beljenje in škropilnica za sadno drevje

K I N G

za beljenje z apnenim beležem, karbolinejem itd.

prodaja po najnižjih tvorničkih cenah

(10)

16. HELLER, II/8, Schrotzbergstrasse 1.

Nadaljevanje „Družbenih vesti“:

* **Naročil na semensko žito** c. kr. kmetijska družba sedaj več ne sprejema. Prosimo p. n. županstva, naj ne pošiljajo in ne podpišejo potrdil za jaro semensko žito, dokler na tem mestu ne objavimo, če in katere vrste jarega semenskega žita je družba sploh mogla dobiti. Tista množina jarega semenskega ječmena, ki je bila objavljena v 19. številu »Kmetovalca«, je že razprodana in zato novih prijav — žal — zaenkrat ni mogoče več upoštevati.

* **Umetna gnojila.** Družbi dohaja mnogo naročb na umetna gnojila, osobito glede Tomasove žlindre, superfosfata in kalijevih gnojil. Žal, ni pa nikakega upanja, da bi se v bližnji bodočnosti razmere glede dobavljanja teh umetnih gnojil kaj izboljšale. V zadnjem času sta družbi došla dva dopisa, ki posvedočita težkoče, ki vladajo v tem oziru: Kalijev sindikat poroča iz Berolina, da zaradi pomanjkanja delovnih moči, premoga in železniških voz do nadaljnjega sploh ne sprejema nikakih naročb več in da je treba na izvršitev naročb izza zadnjih mesecev počakati 4 do 6 mesecev. Splošna zveza kmetijskih zadrug na Dunaju, ki posreduje dobavljanje žlindre in superfosfata pa nam poroča, da iz istih razlogov ni računati na odpremo žlindre in superfosfata. Vsako povpraševanje in drežanje bi bilo čisto brezuspešno, ker stojijo tvornice nasproti nepremagljivim težkočam. Družba bo seveda razvoj teh stvari pazno zasledovala in ko bo promet zopet vsaj nekoliko olajšan, se bo pobrigala za čim izdatnejše dobavljanje umetnih gnojil. Družbi pa zaenkrat — in dokler na tem mestu ne objavi kaj nasprotnega — ni pošiljati nikakih prijav.

* **Prazne vreče.** Za izvršeno pošiljatev semenskega žita je dala c. kr. kmetijska družba mnogim udom svoje vreče. Družba dotične ude uljudno prosi — ker vreč sedaj zelo primankuje in ker mora družba naprej skrbeti že za vreče v svrhu nabave jarega semenskega žita — da družbene vreče blagovoljno takoj in v dobro porabnem stanju vrnejo, kar bi družbi bilo vsekakor ljubše, kakor če naj jim pošlje račun zanje. Družba pričakuje hitrega odziva, sicer bi bilo priskrbovanje semenskega žita v prihodnje skoraj onemogočeno. Na železniškem voznem listu je napisati: »Prazne vreče za semensko žito, iz vegetab. snovi tkane, nazaj.«

* **Posamezni udje** naj ne naročajo le zase naravnost pri c. kr. kmetijski družbi, temveč naj svojo naročitev na kmetijske potrebnosti prijavijo pri svoji kmetijski podružnici, ki potem **skupno** pri družbi za ves svoj okoliš naroči.

* **C. kr. kmetijska družba kranjska** ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebnosti:

Kalijev hipermanganat, ki se ga vinogradniki letos zaradi pomanjkanja žvepla močno poslužujejo, stane pri c. kr. kmetijski družbi za ude 6 kron *kg*. Navodilo o porabi je podano v spisu »Bolezni na grozdju«, ki je udom proti plačilu 20 h na razpolaganje.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot primes galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja po 70 h kilogram.

Melior, novo sredstvo proti peronospori na trtah in proti drugim glivičnim in živalskim škodljivcem na vseh rastlinah, stane *kg* za ude 3 K 40 vinarjev. (Glej spis »Melior« v »Kmetovalcu« št. 11. z dne 15. junija 1915.)

Fenoltaleinov reagenčni popir, ki se rabi pri napravi trsnega škropiva, pola po 1 K.

Trakove za vezanje snopov (enostaven motvoz) v klopčih po 2000 *gr* po K 12— *kg*.

Trokarji so po 8 K komad. Požiralnikove cevi in trokarji služijo v to, da se napenjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani.

Napajalnike za teleta iz pocinjene pločevine oddaja družba po 15 K.

Požiralnikove cevi z dvojno tkano cevko za goved z gobčnim lesom po K 29—, z žično cevko za goved št. 3466 po K 15—.

Mlečne cevi iz kosti, št. 3561 po K 140.

Klajno apno, 38—42 %, precipitirano (ne žgano) ima družba zopet v zalogi in ga oddaja *kg* po 96 h.

Živinsko sol po K 17— sto *kg* z vrečo vred. Vreče družba po primerni ceni vzame nazaj.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprn okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. *kg* eponita stane 7 K brez poštne in zavoja. Množine eponita po 10 *dkg* se pošilja za 80 vinarjev s poštino in zavojem vred kot vzorec brez vrednosti in je denar naprej poslati.

Bernadotov vinomer (vinsko tehtnico) za hitro določanje alkohola v vinu mrzlim potom. Cena temu vinomeru je 12 K ter je denar pri naročitvi naprej poslati.

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi, golobi, fazani itd. si je družba zopet nabavila. Osminka kile v dvanajstih litrih vode raztopljenega antiavita zadostuje za impregniranje 130 *kg* setve ter se razpošilja kot vzorec brez vrednosti. Glede uporabe antiavita opozarjamo na spis »Odvračanje škode po vranah« v »Kmetovalcu« št. 2. z dne 15. marca 1914. Naroča naj se pravočasno pred časom setve, t. j. približno 15. februarja ali 15. septembra. Antiavit se dobi v zaklopnih po 1 *kg* za 18 K, $\frac{1}{2}$ *kg* za K 8'50, $\frac{1}{4}$ *kg* za K 4'50, $\frac{1}{8}$ *kg* za K 2'60, 50 *g* za K 1'40.

Yinski kamen

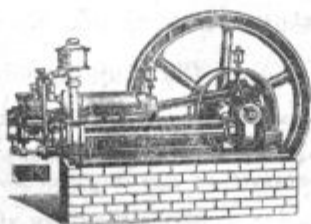
suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi

(40) veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor. (3)

Velika zaloga vsakovrstnih poljedeljskih strojev

iz najslavitejših avstrijskih tovarn.

Zastopstvo za **parne kotle** znanih tvornic „WELSCH“.

Vabilo
na
redni občni zbor
Živinorejske zadruge
v Loškem potoku
ki se bode vršil
v nedeljo, dne 30. decembra 1917
ob 3. uri popoldne
v društvenem domu na Hribu.

Dnevni red:

1. Odpoved načelstva in tajništva.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva ter porjenje letnega računa.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti. (60)

Načelstvo.

Pripomba: V slučaju nesklepnosti prvega, vrši se pol ure kasneje na istem prostoru s prvotnim sporedom drugi občni zbor, ki sklepa v smislu točke 34. pravil pri vsakem številu navzočih članov.

Vinometre »Bernadote« — Asbestov bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje — Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin — Žveple v prahu — Limonovo kislino — Vinske kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni (6)

Drogerija ANTON RANC
Ljubljana, Židovska ulica 1.

(8) C. kr.
KMETIJSKA DRUŽBA
KRANJSKA

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek	Cena K
1. (Razprodan)	
2. Fr. Štupar: Apno v kmetijstvu	—30
3. Fr. Štupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	—20
4. (Razprodan.)	
5. M. Kostanjevec: O užitnosti od vina in mesa	1-50
6. V. Rohrman: Poučno potovanje v Švico	1—
7. (Razprodan)	
8. Boh. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	—30
9. Razprodan.	
10. B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	—70
11. Gustav Pirc: Poglavlje o govedoreji na Kranjskem	—30
12. Pridelovanje in razpečanje namiznega grozdja ter zgoja trt na špalirju. (B. Skalický)	—50
13. O sestavljanju in setvi travnih mešan. (Weinzierl-Turk)	1—
14. A. Sivic: Poljudno navodilo za merjenje lesa	1-50
15. Steuert-Jamnik: Soseba Razumnika konjereja	1—

48 raznih gospodarskih navodil po 10 vin, komad.

Kolje za vinograde in preklje za fižol

odda v večji množini graščina v Mokronogu, Vpraša se pri g. Josipu Hofmann-u v graščini Mokronog ali pri g. Otonu Valentschag-u, odvetniku v Ljubljani. (61)

Kmetovalci!

Blasnikova
VELIKA PRATIKA

za l. 1918.

.. je izšla. ..

Tudi letošnja ilustrovanja izdaja je obširna po vsebini zlasti glede vojnih dogodkov.

Posledica vojne je splošna draginja; tudi tiskarske potrebščine, zlasti papir in barva, so se podražile za 900 %, v kljub temu je cena »Pratiki« zvišana samo za 10 vin. in stane »Pratika« za leto 1917 **40 vinarjev.**

Kmetovalci! Ne pozabite, da je Blasnikova Velika Pratika Vaše najstarejše kmetско glasilo.

PRATIKA se dobiva skoro v vseh trgovinah; kjer bi je pa ne bilo dobiti, naj se naroči naravnost v tiskarni J. Blasnikova naslednikov v Ljubljani, Breg 12.

! Samo !
za

eno krono

pošilja

c. kr. kmet. družba

:: kranjska ::

ilustrirano knjižico

„Izrejevanje

„matic“

:: matic ::

ki je neobhodno potrebna vsakemu čebelarju. (16)

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje

„Kmetovalca“!

Stremite za tem,

da se ga lahko čita

v vseh gostilnah

in javnih prostorih.

Pridobivajte

Kmetijski družbi

novih udov. Čim

več nas bo, več

bomo dosegli!

Kmetovalci! Denarni zavodi!

Gozdarske in gospodarske zadruge!

Berite! Lesotrčel! Berite!

A. Šivic: (9)

„Poljudno navodilo za merjenje lesa“.

V omenjeni knjižici je poljudno popisano kako se izračuna telesnina debel posekanega in rastočega drevja ter celih gozdov, kakor tudi obtesanega in razžaganega lesa. Pridelane so vse za tako računanje potrebne tabele. V knjižici se nahaja tudi popis in potrebne tabele za pravilno določanje oblik in razmerij lesu, ki se ima obtesati ali razžagati. Kmetovalec se pouči kako na podlagi tabel izračuna prirastek v gozdu. Dalje so pridružene tabele za določanje prostornine v ogljarskih kopah in kub. mera drv za kurjavo v prostorninskih metrih kakor tudi popis in potrebne tabele za primerjavo nove dolžinske, ploskovne in kubične mere s staro mero. Cena knjig proti predplačilu za ude c. kr. kmet. družbe K K 1-50.

Pošne hranilnice račun št. 828.406.
Telefon št. 185.

Ustanovljena 1882.

Kmetska posojilnica
Ljubljanske okolice registr. zadruga z neomej. zavemo
• v LJUBLJANI •

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 %** (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v noszi s čakovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge in do dne dolega.

Stanje hranilnih vlog **23,000.000 kron**

Stanje rezervnih zakladov: **1,000.000 kron.**